UDC 347.965 ISSN 0017-0933

ГЛАСНИК

АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ

ЧАСОПИС ЗА ПРАВНУ ТЕОРИЈУ И ПРАКСУ

Година LXXXV Нови Сад, јануар 2013

Књига 73 Број 1

САДРЖАЈ

ЧЛАНЦИ

Мр Јосип Чувардић Кауза код доброчиних уговора / 3

РАСПРАВЕ

Др Томица Делибашић Веће новчане казне и дужи рокови застаре тежих прекршаја / 23

СУДСКА ПРАКСА

Драган У. Калаба Одлуке судске праксе / 35

САОПШТЕЊА

Са седнице Управног одбора Адвокатске коморе Војводине / 49

Указом Председништва СФРЈ бр. 64 од 12. јула 1988,
поводом 60-годишњице излажења,
„ГЛАСНИК" Адвокатске коморе Војводине
одликован је
Орденом заслуга за народ са сребрном звездом.

CONTENTS

ARTICLES

Josip Čuvardić LL.M. — Cause in Contracts without Consideration / 3

DISCUSSIONS

Tomica Delibašić Ph. D. — Specific Statutory Penalties and Longer Limitation Periods Serious Violations / 23

CASE LAW

Dragan U. Kalaba — Case Law / 35

NOTICES

From the meeting of Vojvodina Bar Association Board of Directors / 49

АДВОКАТСКА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

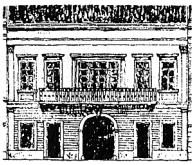

Основана 1921. у Новом Саду

ГЛАСНИК
АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ

Покренут 1. јуна 1928.

Главни и одговорни уредници

Др Коста Мајински (1928−1932), *др Никола Николић* (1933−1936), *др Василије Станковић* (1936), *др Славко М. Ћирић* (1937), *Владимир К. Хаџи* (1937−1941), *Милорад Ботић* (1952−1972), *Сава Савић* (1973−1987), *Мирослав Здјелар* (1987−1994), *др Слободан Бељански* (1994−2004)

Уређивачки одбор

Др ЈАНКО КУБИЊЕЦ
главни и одговорни уредник
адвокат у Новом Саду

Др Енике Вег, адвокат у Новом Саду, *Милан Добросављев*, адвокат у Новом Саду, *др Жељко Фајфрић*, адвокат у Шиду, *др Славен Бачић*, адвокат у Суботици, *мр Вукица Мидоровић*, адвокат у Кикинди

Технички уредник
Јелица Недић

Адреса Уредништва
21000 Нови Сад, Змај Јовина 20/I
Телефон: 021/521-235; факс: 021/529-459
e-mail: panonija@eunet.rs
Рукописи се не враћају.

ГЛАСНИК
АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ
ЧАСОПИС ЗА ПРАВНУ ТЕОРИЈУ И ПРАКСУ

Година LXXXV Нови Сад, јануар 2013
Књига 73 Број 1

ЧЛАНЦИ

UDC 347.472/.474

Мр Јосип Л. Чувардић,
докторанд на Правном факултету Универзитета у Београду
и професор правне групе предмета у СЕШ Сомбор

КАУЗА КОД ДОБРОЧИНИХ УГОВОРА*
ПОЗИТИВНИ ИЗРАЗ И МОДЕРНО СХВАТАЊЕ

САЖЕТАК: Позитивноправна материја уговора о поклону заснована је на правилима пријератног права (АГЗ) и ни теоретски ни практично више не одражава дух и потребе савременог тренутка и достигнутог друштвеног развоја грађана као изворних твораца своје сопствене и оригиналне друштвености. Критичко превазилажење постојећег решења уговора о поклону сачињено је основом универзализације института каузе, те је том основом сачињен и оквирни предлог новог решења који је примеренији савременој грађанској животности.

Кључне речи: уговор о поклону, кауза, кауза код доброчиних уговора, неблагодарност, корист као извор облигације, фактичка облигаторност

1. ОПШТА РАЗМАТРАЊА И ПОЗИТИВНОПРАВНИ ИЗРАЗ

Уговор о поклону је уговор којим поклонодавац преноси или се обавезује да пренесе на поклонопримца право својине односно какво друго право или да му на рачун своје имовине учини какву другу корист, а то све

* Рад примљен: 23. 10. 2012 године.

без одговарајуће (против)накнаде. Овакав уговор је једнострано обавезан, двостран, формалан, каузалан, доброчин, и уговор *intuitu persone.* Битни елементи за закључење уговора о поклону су *сагласност о његовом предмету* и *намера да се поклон учини (animus donandi).* Чињеница поклањања у грађанском праву објективно се очитује у имовини поклонодавца, која се смањује, и у имовини поклонопримца, која се увећава. Са субјективног становишта, поклон мора да буде резултат потпуно слободног и добровољног опредељења и намере поклонодавца да нешто поклони, тзв. *intentio liberalis.* Реч је о двостраном правном послу *inter vivos,*[1] који као такав није регулисан ЗОО-ом, него се примењују правила пријератног права.

У вези са претходном констатацијом намеће се веома важно питање: Да ли правила пријератног права која се примењују на уговор о поклону могу да изразе у међувремену драстично промењене друштвене околности и вредности и, да ли и данас у непромењеном облику, могу и требају бити део правног система који жели да оличава новостворене вредности?

Правне особине поклона[2] као доброчиног акта карактерише и посебан општеприхваћен правни режим његовог закључења, каузе и правила о његовом раскиду и повраћају предмета поклона. Први изузетак тиче се способности уговарања: поклонопримац не мора имати пословну способност. Мимо општег правила, уговор о поклону сматра се за формалан уговор, што значи да није довољна проста усмена сагласност о битним елементима овог уговора: предмету и намери поклањања *(animus donandi).* Природа каузе није мотивирана узајамношћу материјалних престација, њиховом еквиваленцијом односно једнакошћу давања, као код теретних уговора. Кауза уговора о поклону не може се одређивати искључиво материјалним критеријумом, јер он, у лукративном правном послу није довољан. Отуда се кауза у доброчиним правним пословима и уговору о поклону исцрпљује у субјективном пољу: побуда одн. мотив, уједно јесте и кауза уговора. Као таква, кауза мора бити заснована на савесности и поштењу, а намера да се учини поклон одн. *animus donandi,* као битни елемент уговора инспирисан личношћу поклонопримца, мора остати присутна и после предаје предмета поклона.[3] Сви разлози који могу довести до раскида и повраћаја предмета поклона могу се поделити на оне који се тичу самих уговорника и оне који се тичу права трећих (оштећених) лица. Разлози прве групе су они који су вољом странака предвиђени као

[1] Уступање одређеног права без противнакнаде могуће је и тестаментом, једностраним правним послом *mortis causa*.

[2] Овде говоримо о чистом облику уговора о поклону.

[3] Перовић, С., *Облигационо право*, Привредна штампа, Београд, 1980, стр. 617–628.

такви и они које закон таквима чини, нпр. незахвалност, немање средстава за живот, поништење и развод брака. Разлози друге групе предвиђени су законом за случај повреде нужног дела нужних наследника, повреде права на издржавање и повреде права повериоца када се он користи паулијанском тужбом.[4]

Раскид уговора о поклону може, пре свега, бити дело сагласности воља уговорника. После закључења, а пре потпуног извршења, уговор се може споразумно раскинути. Ако је уговор потпуно и извршен, онда споразум о његовом раскиду представља нови уговор о поклону у коме су стране замениле места и улоге. Правно дејство споразумног раскида огледа се у томе што поклонодавац није *pro futuro* у обавези према примцу. Уколико је делимично извршио обавезу поклонодавац не може захтевати повраћај, јер споразумни раскид не делује ретроактивно, осим ако такво дејство није било уговорено.

Странке из уговора о поклону могу предвидети и могућност једностраног раскида ако се стекну уговором предвиђене околности, те би на тај начин поклонодавац могао стећи право да раскине уговор и када нису испуњени законски услови за раскид, уз услов да говорене околности нису у супротности са принудним прописима, јавним поретком и добрим обичајима.

За разлику од споразумног раскида, закон предвиђа и могућност да поклонодавац у одређеним случајевима, раскине уговор о поклону и поврати предмет поклона. То су углавном случајеви незахвалности примца и осиромашење даваоца, као и случајеви повраћаја поклона услед развода или поништења брака.

2. ОСНОВНИ ПОЈАМ КАУЗЕ КОД ТЕРЕТНИХ УГОВОРА

Кауза уговора[5] је новостворена објективна правна вредност у виду саме суштине уговора. Настаје увезивањем две субјективне воље као својих конститутивних елемената. Као таква, у виду правног дејства, ужива релативну самосталност, независност и обавезност у односу на своје конститутивне елементе. Као правна вредност позиционирана је тамо и на тај начин како је позиционирано и свеколико право уопште у одређеном друштвеном и политичком систему вредности. Због тога кауза није, у

[4] *Ibidem*.

[5] Чувардић, Ј., *Кауза код доброчиних уговора,* магистарски рад, Правни факултет Београд, 2010, стр.109–163 (необјављено).

пракси и позитивноправном изразу, до краја одраз научности појма. Што је демократски израз друштва вернији и кауза се јавља као вернији одраз научности. Мотив као природни основ и израз воље конститутивни је и интегрални елемент каузе који као такав улази у уговорно поље, начелно код свих уговора.

Правни посао можемо сматрати правном нормом *in concreto,* тада је кауза диспозиција те норме.[6]

Стога, кауза јесте суштина уговора, суштина која у себи обухвата и непосредне циљеве уговора, али и опште услове, правне вредности и начела, дејство, разлоге, мотиве...

3. ПОСЕБНОСТ ПОЈМА КАУЗЕ КОД ДОБРОЧИНИХ УГОВОРА

Доброчини уговори имају низ специфичности које их разликују од осталих уговора, посебно теретних. Сходно томе и правни режим таквих уговора умногоме је специфичан и уникатан. Таква особеност доброчиних уговора ствара не мале проблеме приликом системског објашњења појма каузе као универзалног правног института свих уговора. Без обзира на вишекратне покушаје, изгледа да у правној мисли није постигнута она, толико потребна правна и логичка доследност, убедљивост и затвореност система теорије каузе, како код тзв. општег појма каузе код теретних уговора, тако ни код посебности овог појма код доброчиних уговора.

И код доброчиног уговора о поклону кауза је новостворена објективна правна вредност настала као *iuris vinculum,* формалним увезивањем две субјективне воље као носилаца два субјективна циља. До таквог увезивања код чистог модела уговора о поклону, долази, за разлику од теретних уговора, на основи примарне и доминантне активности једне воље. Због природе уговора о поклону, његову суштину одн. каузу предодређује искључиво једна воља. Кауза уговора о поклону, целокупно располагање и терети у њему, испољавају се искључиво у вољи и деловању само једног субјекта: поклонодавца. Аналогно томе, сагласност друге воље, формално потребне да би уговор настао, испољава се, сукладно њеном учешћу у располагању у уговору и сношењу терета из њега, одн. претходном формирању суштине уговора. Како таквог непосредног учешћа код чистог уговора о поклону нема, сагласност другог лица, поклонопримца се испољава само у виду пристанка или непристанка на суштину понуђеног уговора, таквог какав јесте, и чију је суштину одредио неко други. Правно

[6] Антић, О., *Облиґационо право*, Службени гласник, Београд, 2008, стр. 276–277.

гледано, нацрт суштине уговора (каузе), може се сматрати понудом за закључење бестеретног уговора, без претходних преговора. Изјава воље друге стране, у виду приступа, представља прихват те и такве понуде. Како је и приступ један од могућих начина изражавања сагласности, иако специфично, уговор настаје.

Стога, сагласност воља, одн. у овом случају сагласност воље, се испољава и очитује као конститутивна, али у виду формалног приступа и пристанка поклонопримца јер је поклонодавац претходно потпуно формирао и предочио суштину своје воље, која, у виду каузе уговора, обухвата и саму личност поклонопримца. При томе, појам личности поклонопримца, поклонодавац перципира у ширем смислу који обухвата и вредности које нису у првом опредељењу објективног права, али са њим нису ни у колизији.

Друга специфичност произлази из прве: суштина конститутивне воље изражава се намером поклањања одн. бестеретног уступања одређених ствари или права одређеном лицу[7]. Са становишта тог лица то се очитује као одређена и бесплатна корист коју треба да прими, стога, и пошто је прималац поклона примарно и суштински изван каузе којој приступа, право мимо општих правила о способности за уговарање, од таквог лица и не захтева пословну способност.

Осим тога, појам уговора о поклону подразумева одсуство сваке претходне *обавезе* или *условљености* на страни поклонодавца да се поклон учини и, истовремено, одсуство икакве правне могућности и основа да поклонопримац *захтева* тај поклон од поклонодавца.

Стога, битни елементи за закључење уговора о поклону, као правног акта доброчинства, веома се специфично испољавају у односу на битне елементе теретних уговора.

Ако су битни елементи уговора о поклону субјективна намера таквог доброчинства, *animus donandi,* и предмет уговора, а ако иначе за предмет уговора сматрамо облигацију коју он као правни посао ствара, то само престација из уговора о поклону може бити и јесте његов предмет. Како једина престација јесте сам чин поклањања одн. бестеретног уступања, у том случају недвосмислено је и очигледно[8] да код овог уговора долази до стицаја намере, одн. *animusa,* предмета и каузе, и то само на страни једног лица из уговора – поклонодавца.

---

[7] Физичком или правном, у смислу *intuitu persone*.

[8] На мање очигледан начин тако јесте и код теретних уговора где кауза посредно обухвата и све елементе потребне за настанак пуноважног уговора.

Озбиљна, савесно и поштено заснована воља, темељена на најширем могућем и дозвољеном спектру унутрашњих мотива, исказана намером поклањања одређене ствари или права одређеном лицу, јесте кауза уговора о поклону. Она непосредно у себи, као појам истовремено садржи и објект који се поклања и који јесте одређен или је бар одредив, као и субјект коме се поклања и који јесте одређен или је бар одредив. Воља активног субјекта поклањања, у виду намере поклањања, у себи садржи објект поклањања и пасивни субјект коме се поклања. *Поклонићу...*, без одредница *шта, коме* и *када* ћу поклонити, осим неозбиљности и незаснованости, онемогућава другу вољу у њеном изражавању потребне сагласност и стварање тзв. *iuris vinculum-a* са првотном вољом, у смислу и формалног потребног услова настанка уговора. Тада се пасивни субјект очитује активном и афирмативном манифестацијом воље и легитимише као субјект предочене каузе уговора о поклону, а кауза истовремено публикује као каузе уговора о поклону, *ad finitum.* Тако, уговор о поклону, без одређења нпр. намере поклањања, или објекта који се поклања и субјекта којем се поклања, неће настати јер нема, у часу закључења уговора јасно изражену каузу уговора, што онемогућава формалну конститутивну сагласност, у виду приступа, друге воље која опет не може пристати на суштину која није у довољној мери исказана односно одређена. Према томе, због стицаја и вишезначности појмова, како је то наведено, битни елементи уговора о поклону су намера поклањања и (одредив) објект доброчинства.

Код поклона можемо говорити о примарној *унутарсубјективној каузалности,* о разумској потреби страна, али се сада однос воља не заснива на нормативноправној еквивалентности и обостраној пропорцији давања, него само на простој дистрибуцији вредности по сопственим субјективним мерилима и критеријумима, и прихватању дистрибуције као такве и вредности коју носи. Управо тако се показује да кауза код уговора о поклону, као његова суштина, у оквирима објективног права и приватне аутономије, основом слободе одлуке и располагања, као одраз разума, савесности и поштења страна, може да одражава, поред материјалних вредности и конотација, и неке друге вредности нематеријалног и духовног карактера којима поклонодавац, у складу са суштином грађанског права, самостално додељује одређени материјални израз.

Због потребе оправдања правичности таквих располагања, као дозвољеног одступања од (само) уобичајених пропорција које закон предвиђа за обострано материјални израз, потреба за правном сигурношћу не би била нарушена. Тако долази до максималне могућности индивидуалног испољавања и објективног признавања најширих и најдубљих људских

слобода и права, врлина и вредности које премашују правни захтев грађанскоправне врсте. Ако је праведност општепреферирана рационалност еквиваленција, правичност преферирана слобода, онда је нормативно институционализована *могућност* правичности највиши достигнути[9] стадијум права, онда је право нормативни одраз *човека* као свог изворног и оригиналног субјекта, онда говоримо о *хуманоцентричном праву* где је правни систем аутентичан израз демократског поретка ствари и незаметног политичког система представљеног својеврсном идејом *јавног сервиса* суверених грађана.[10]

Другачије гледано, код уговора о поклону, одређен вид еквиваленција код разумних субјеката увек и у свим случајевима размене постоји, само што је реч о објективно непотпуно видљивој размери размене неистоврсних вредности коју у сваком појединачном случају одређује сам поклонодавац по свом критеријуму вредности и унутрашњим потребама које творе мотиве, одн. побуде за поступање.

Због тога би у сваком случају таквог правног располагања, из интереса правне сигурности, објективно право било легално коректно, и легитимно оправдано у погледу могућности постављања *претходног* условног захтева за пружањем одређених објективних гаранција и оправдања у виду форме, разумности, предочавања мотива, савесности и поштења, оличених у правној и социјалној одговорности за обезбеђеност егзистенцијалних обавеза поклонодавца као субјекта доброчиног располагања према себи, својој породици, другим лицима према којима евентуално може постојати нпр. обавеза издржавања, одн. држави или каквој другој институцији која има или ће, у догледном времену, имати потраживања било које врсте према поклонодавцу. На такав начин би се унутарсубјективна каузалност, слобода избора и аутономија субјекта учинили разложним, озбиљним, разумним и упоредивим са становишта објективних и јавних услова ваљаности таквог располагања. Таквим начином, унутарсубјективна каузалност својом публикацијом постаје сама кауза уговора о поклону

Други вид могуће одбране савесности и поштења воље која гради суштину уговора о поклону, коју објективно право не може увек сагледати на апсолутно задовољавајући начин, а у погледу могућности злоупотребе даровних уговора и избегавања административних и фискалних обавеза, кретао би се у номотехничком домену рестрикције и прогресије висине наведених давања, где би један од одлучујућих фактора био успех у до-

[9] Стара права, старије римско, франачко, лангобардско, шеријатско, не познају категорију доброчиних уговора. Према, Антић, О., *наведено дело*, стр. 276.

[10] Чувардић, Ј., *Општа теорија правде*, докторска дисертација, Правни факултет у Београду, 2012, стр. 60–200 (необјављено).

казивању истинитости пружених гаранција и задовољавању постављених услова бестеретних располагања. У оном обиму који би, према мишљењу суда, остао без валидних и доказаних гаранција, примењивале би се оптерећујуће стопе давања карактеристичне за теретна располагања.

Трећи вид интегралне заштите од могућих несавесности кретао би се у подручју објективног домена. Ако је основни циљ неког привредног субјекта стицање што већег профита у јединици времена, у правилу се не би могло дозволити бестеретно отуђење делова имовине привредног субјеката у односу на други привредни субјект или какво друго физичко или правно лице односно какву другу институцију или другу организацију, осим ако се ради о рационалном, осведоченом и очигледном располагању хуманитарног типа на основама искључиво социјалне одговорности јавног типа.

На наведени начин, можемо говорити о јединственом појму каузе као суштина свих уговора, и доброчиних и теретних. Суштине која егзистира и протеже се у целокупном опсегу од права на слободу еквиваленције[11] у погледу материјалних добара, па све до права слободе и без еквиваленције. Како право еквиваленције у виду праведности, нормале, нормалног, није једина вредност, тако и није све праведно, нормално, само зато што је еквивалентно. Постоји и право слободе без класичне еквиваленције материјалног, у виду институционализоване правичности, које није неправедно и неправично само зато што нема еквиваленција, али и не мора бити праведно и правично само зато што је слободно. Слобода уговорног располагања не односи се искључиво на домен материјалних вредности. Виши степен слободе и аутономије субјекта са собом носи и виши степен свести и одговорности. Друштво које претендује на статус демократског, неминовно пружа својим субјектима најшире могуће слободе и испољавања истих а субјекти треба да их користе са примереном одговорношћу за своје поступке.

И у једном и у другом случају потребно је претходно пружити извесне гаранције о суштини располагања, о каузи. У првом случају те гаранције, везане су превасходно за питања извршења уговорних обавеза и примарно и обострано су усмерене другој уговорној страни. У другом случају, због представљене природе уговора о поклону, гаранције, у виду испуњености услова за могућност бестеретног располагања, намењене су првенствено објективном праву.

---

[11] Једнаке вредности давања, еквиваленција одн., прекомерно оштећење по ЗОО-у, представљају ипак субјективну категорију велике толеранције и апроксимације. У том смислу, одустало се од пријашњег решења и изражавања висине несразмере правим математичким елементима – разломцима, а увео се појам *очигледне несразмере*.

У првом случају реч је о два каузална и компатибилна обећања као две субјективне категорије које, као такве, снагом и уверљивошћу своје међусобне условљености засноване на егзистенцијалним потребама свих врста, материјално изразивих, граде једну нову категорију, категорију објективног, за коју објективно право, због изнетих разлога, претпоставља вероватну ваљаност. Међутим, категорија објективног само је очигледнија, али није ништа истинитија само због своје очигледности него ли је то збир субјективних истинитости као простих фактора који је чине. Тако, провера истинитости објективно исказаног појма каузе одн. суштине уговора неминовно треба да обухвати домен мотива, у правилу.

Код прве могућности тзв. теретних располагања и правних послова суштина је, у случајевима приближне тржишне еквиваленције, начелно, примарно и у највећем делу објективно видљива и потврђена каузалношћу воља учесника, те се због тога, при закључењу уговора, ваљаност њене суштине претпоставља. Латентно присутни мотиви, као неодвојиви део природног интегритета воље, као њени атрибути, у том случају, секундарног су значаја. Међутим, приликом настанка спора између страна из уговора, претпостављена исправност објективно исказане суштине, као резултанта савесности и поштење страна које су створиле ту и такву суштину, подложни су провери од стране објективног права. Тада ће се указати да се иза објективне и формалне исправности могу налазити недопуштени субјективни садржаји, управо у домену савесности и поштења који, да су као такви били познати у време закључења уговора, представљали би сметње за његово закључење јер су противни самој суштини правног посла тј. каузи уговора, која није у складу са суштином правних и уопште друштвених вредности правног поретка заједнице у којој настаје. Да мотиви не улазе у сам појам каузе и код теретних уговора, то би, у ствари, без обзира на законски утврђене изузетке, али од супротног правила, значило начелну апсолутизацију истинитости објективно показане намере. Како то није тако[12], мотиви јесу интегрални делови сваке суштине, али због природе теретних располагања, сврсисходности, прагматичности, економичности, поверења у правни промет, etc., њихово постоја-

[12] Нпр. Перовић, *наведено дело*, стр. 58, заступајући супротно, наводи „...при тумачењу уговора потребно је испитати заједничку вољу странака у складу са одређеним правним и моралним императивима...” Под заједничком вољом аутор овога рада подразумева објективни исказ у виду каузе уговора, али код којег је приликом испитивања одн. тумачења неопходно, суштинске тачности и научности ради, у разматрање укључити и мотиве, не само као атрибуте воље, него као конститутивне делове њене бити. Примери за супротно су преовлађујући, поред одредбе ЗОО-а, то је нпр. и Салма, J., *наведено дело*, стр. 268 и 269.

ње и подобност се при конституцији уговора начелно подразумевају, све до евентуалног спора када се обавезно узимају у разматрање.

Накнадно утврђене, те сметње, у виду недозвољених мотива, представљају разлоге ништавости таквог правног посла *од тренутка његовог самог настанка* – што није ништа друго до, тада, ретроактивно признање важности мотива као интегралног дела каузе *од тренутка самог настанка уговора.* Стога, ако може ретроактивно, требало би да може и активно, пре, и у самом тренутку конституције уговора. То се фактички свакодобно и догађа, само што ту правовремену контролу суштине врши и треба да врши – супротна уговорна страна[13], а не непосредно објективно право. С друге стране, објективно право, када осим провере формалног статуса, није у општој прилици да само врши правовремену проверу мотива[14], то императивно налаже странама из уговора путем својих начела пажње коју је том приликом потребно применити, као услов и исказ њихове савесности и поштења у правном промету. Намера и квалитети воље, као њени атрибути, могу од самог почетка, као ванредовна појава, бити свесно засновани на несавесности и непоштењу. Прва брана томе је друга уговорна страна која је и по захтеву објективног права, да би отклонила од себе евентуалну кривицу, дужна употребити сву могућу пажњу и евентуално применити *прву санкцију*[15], како до склапања уговора у том случају не би ни дошло. То у сваком случају подразумева могуће испитивање мотива[16] и пре, а поготово у тренутку склапања теретног уговора. Ако се и избегне *прва санкција* и дође до склапања уговора, у случају да друга страна применом потребне пажње није запазила никакве недозвољене мотиве, уговор ће се сматрати ништавим због неваљале каузе, а кривицу за, на такав начин узроковану штету и из ње проистекле последице у виду одговорности, сносиће страна која је са умишљајем одн. намером, преварно приступила закључењу таквог уговора.

Када је дотакнуто питање штете, на овом месту упутно је истакнути фактички недвосмислено постојећу аналогну структуру такве облигације

---

[13] Тако долазимо до појма нпр. савесног купца.

[14] Када објективно право узме у проверу мотиве за које постоји основана сумња да су недозвољени, уговор је већ настао.

[15] Одустати од уговора.

[16] Сасвим је уобичајено да код склапања одређених врста уговора о продаји, у одређеним неуобичајеним ситуацијама купац поставља питање продавцу: ***зашто*** *продајете?*, одн. да продавац пита купца: ***зашто*** (нпр. толико количински) *купујете?* У неким специфичним околностима, неуверљив одговор, поготово када питање поставља купац, може изазвати сумњу довољну да се одустане од склапања уговора. Сумња се, правнички, испољава као сумња у недозвољеност каузе будућег и намераваног уговорног обавезивања.

и облигаторности која претходи уговору о поклону и облигације која настаје његовом основом.

Наиме, према облигационоправној логици у домену проузроковања *штете као извору облигације,* говоримо о односу два субјекта узрокованог *неодговорношћу на коју право реагује.* Ако се код лица које је узроковало штету ствара обавеза тога лица да такву штету надокнади оштећеном, односно ако је у таквом облигационом односу кривица штетника субјективно обавезујући елемент, а узрочно-последична веза објективно обавезујући елемент, ако тек спојем та два елемента настаје *iuris vinculum* између повериоца као оштећеног лица и дужника накнаде штете, и ако је кривица правно нестандардно, а фактички атипично и нежељено понашање, тада се може тврдити и следеће:

Може се аналогијом супротности претпоставити могућност проузроковања *фактичке користи као извора правне облигације.* Тада настаје одн. може настати фактичка потреба окориштеног лица да узврати починиоцу за корист коју је примио. Међутим, како *право не реагује преко себе,* тај претходни однос припада домену ванправне егзистенције два субјекта засноване на чистим облицима *одговорности на коју право не реагује* и стога није правне природе, нити је на било какав начин правом условљен. Иако није правне природе, однос је облигационе природе и превазилази одн. унапређује вредности на којима је нормативно утемељена облигационоправна природа. Како је мање садржано у већем, произлази да такав однос може постати облигационоправни, демонстрацијом једне воље релевантне за право и пристанком друге такве воље на учињену демонстрацију. Такво понашање, сам статус или какве друге одлике субјекта које је указало корист другом лицу, за то друго лице представљају основ његове обавезе, мотив, тј. искључиво субјективни и пресудно обавезујући елемент за настанак будуће правне облигације посредством уговора о поклону, али који због наведених карактеристика трпи обавезу јавног предочавања.

Ако у домену штете као извора облигације, право додељује примерен имовинско-материјални израз вредностима које га изворно немају и за које је било тешко и претпоставити да би га уопште могле имати (нпр. лична добра, тело, делови тела, психички интегритет), не постоји ниједан разлог за супротно поступање код случаја признања нематеријалних духовних вредности и њиховог материјалног израза код чињенице користи као извора облигације, под наведеним условима.

Другачије гледано, понашање, рад, резултати рада, сам статус или какве друге одлике субјекта које представљају *корист* другом лицу, јесу за то друго лице, по његовим вредносним мерилима, *извор фактичке облигаторности* која се може реално остварити искључиво путем уговора о по-

клону као извора *правне облигације.* Будући дародавац наведене вредности сматра за извршену или још увек извршавану својеврсну и специфичну натуралну и предуговорну *престацију* у корелацији са будућим уговором о поклону. Корелација се састоји у томе да ће две воље, једна која је узроковала предуговорну престацију и друга која намерава основом прве узроковати даровну уговорну престацију, творити каузу одн. суштину будућег уговора о поклону. Рађа се облигација која за основу одн. узрок има духовну корист прекоправне врсте. У таквом облигационом односу корист која је учињена јесте субјективно обавезујући елемент, а узрочно-последична веза између прекоправне радње одн. настале користи и доброчине противпрестације јесте објективно обавезујући елемент, односно таквим треба учинити онај његов део који се тиче предуговорне престације.

Иако, у начелу, *право не реагује преко себе,* оно не може пренебрегнути и игнорисати чињеницу постојања виших историјских вредности, на којима је и оно засновано, поготово у домену приватне аутономије, када се на такву чињеницу, као основ своје обавезе, позива једна од страна из уговора, поклонодавац, а друга уговорна страна, поклонопримац, то својим пристанком и потврђује. С друге стране, због природе права и његове објективне датости, потребно је том праву на адекватан начин предочити и доказати постојање предуговорне, нематеријалне и духовне престације која своје учинке, као трајне вредности, финализује управо закључењем уговора о поклону, као резултат једне воље, која опредељује другу на материјалну контрапрестацију путем уговора о поклону. Само на такав начин, таквим сусретом две воље настаје суштина даровног уговора одн. његова кауза.

Предуговорна престација, језиком теорије каузалног обећања, представља за поклонодавца, натурално, неусловљено и незахтевано испуњење његових жеља и потреба. Легитимише се пред њим као акт чисте личне, друштвене и социјалне одговорности будућег поклонопримца, акт његовог личног духовног идентитета, када његов рад, статус, одговорност, или каква друга карактеристика бивају најмање у складу са највишим приватним и јавним стандардима. Ширину и квалитет личног идентитета, поклонодавац доживљава и валоризује као престигнуто обећање, одн. као испуњење (и) њему лично. Та, и тако извршена престација, добровољна, за право невезана, правом неузрокована, духовна и натурална, даје *и правично и изворно право* (легитимитет) том другом лицу, као оличење његове слободе и аутономије, коју би легитимни политички и правни поредак морао признати својим изворним субјектима, да узврати материјалном *контрапрестацијом,* али сада на њему једино могућ а правно дозвољен начин – путем даровног правног посла. Изворни и оригинални творац

правности облигације јесте, на тај начин, поклонодавац а не објективно право. Да облигација не би остала у сфери фактичког и натуралног, када се не би могло радити о легалној промени у имовини поклонодавца, он испољава недвосмислену жељу да облигација има правни карактер и у ту сврху испуњава критеријуме објективног права за доброчина располагања, а поклонопримац то потврђује својим пристанком. Објективно право такво стање ствари не може игнорисати.

Како кауза као суштина и иначе настаје у фактичком домену и пије него ли се оствари као правна суштина и као услов њеног настанка, ниједним посебним или општим разлогом не би се могла искључити и могућност постојања неформалне предуговорне престације.

Практична последица наведене теорије јесте да се постојећи извори облигације обогаћују за још један нови извор: користи, вољом окоришћеног субјекта.

Код оваквог поимања правне природе уговора о поклону, питање извршења преузетих обавеза и питање престанка уговора треба покушати поставити на начин примерен тој правној природи и животности самог дешавања

Ако желимо бити доследни, водећи рачуна да *право не реагује преко себе,* без обзира на дате гаранције и захтевану форму уговора о поклону, логичко-правним следом произлази да се закључен, а неизвршен уговор не би могао присилно остварити и извршити. Разлог немогућности присилног извршења лежи у чињеници да основ обавезе поклонодавца – није правни. Само је он, поклонодавац, недвосмисленом манифестацијом своје воље, могао такав натправни основ валоризовати као правни. Једна од воља, и на њој заснована престација, која чини суштину одн. каузу уговора о поклону, превазилази право. Валоризацију те и такве воље у праву, као правну и конститутивно потребну за настанак каузе одн. суштине уговора, може искључиво да врши само друга воља, воља поклонодавца. Ако се то из неких разлога не деси, уговор неће стећи каузу као услов свога настанка и своје ваљаности, па неће ни настати. Ако уговор не настане, не може ни производити правне учинке.

Ако уговор о поклону, позитивном валоризацијом натуралне и предуговорне престације од стране поклонодавца правоснажно настане, а не буде извршен, разлог такве могућности могао би се једино сагледати из угла накнадног губитка позитивне валоризације, а тиме и накнадног отпадања каузе, где би поклонодавац, за случај своје несавесности и неодговорности одговарао поклонопримцу, али само за штету проузроковану у времену од закључења правоснажног уговора, до тренутка отпадања каузе. Губитак позитивне валоризације могао би потицати, у првом реду, из

субјективног домена одн. савесно, брижљиво и одговорно стеченог уверења *о величини, врсти и вредности користи* одн. престацији коју поклонодавац сматра да је примио од стране поклонопримца, чак и без исказане изричите или уопште исказане намере поклонопримца у односу на конкретног поклонодавца. У другом реду, губитак валоризације тицао би се промена у *објективном домену* гаранција које је поклонодавац претходно био дужан предочити правном поретку као услов свог доброчиног располагања. У том смислу, поклонопримац би могао поставити захтев за поништење уговора и накнаду штете, ако су разлози неизвршења у субјективном домену, одн. захтев за раскидом ако су разлози у објективном домену, као и захтев за раскид због заблуде о личности поклонодавца. Захтев за поништење уговора, морао би бити свакодобно дозвољен поклонодавцу ако је до закључења уговора о поклону дошло основом преваре и претње, као и у случајевима заблуде о личности поклонопримца.

Сама узрочно-последична веза, у оваквом случају, остаје у домену субјективног и није уопште објективноправно третирана до момента исказане воље за закључењем даровног уговора. Ситуација је најсличнија финалном односу код натуралне облигације, без претходне правне, али правом признате историје међусобних односа странака

Субјективно схватање и поимање наведена два елемента довољно је да, у начелу, у оквирима приватне аутономије, створи објективним правом признат *iuris vinculum* између повериоца, који је у овом случају лице које је пружило фактичку корист, и дужника, по сопственој вољи, за пружене користи коју је некада претходно већ примио или још увек прима. Корист, у оваквом смислу, подложна је најшире могућем поимању и субјективном критеријуму вредности поклонодавца, али је потребно да, уз остало, најмање испуњава објективну квалификацију појма здравог разума. Иако претходни однос представља подручје ванправне егзистенције, као фактички егзистирајући, не може представљати и подручје натправне регулације. То значи да у сваком случају у питању, када се појављује као основа будућег правног и даровног располагања, треба да је, као субјективна категорија која тежи објективној атрибуцији, заснована на објективној интерпретацији *начела здравог разума*, праву, на моралним и етичким начелима, на савесности и поштењу као основним правним и цивилизацијским вредностима и потребама. У супротном, такво доброчино располагање путем уговора о поклону, не би се могло дозволити.

У другим случајевима када је нарушено начело еквиваленције, једнаке вредности давања, када објективно предочени део каузе говори о извесној мери вољне диспропорције, разлика до пуне аритметичке пропорције мора се такође оправдати или ће у супротном случају указивати на недо-

звољену неједнакост вредности престација. Отклон од једнаке вредности, као *субјективну категорију,* требао би се оправдати са посебним стањима родбинске, пријатељске, религијске, моралне, етичке или какве друге вредности, наклоности, институтом *praetium affectionis,* уз такође потпуно доказивање сопствене ситуираности и материјалног интегритета зависних лица одн. института који би требали остати независни од учињеног доброчинства, и како се не би радило о *објективној категорији* недозвољеног прекомерног оштећења.

Важеће позитивно решење у погледу појма и учинака каузе уговора о поклону има врло значајне слабости, како теоретске тако и практичне. Оно каузу поима као непосредни циљ уговора као приватноправног посла. То би значило да се за циљ доброчиног правног посла могу везати они учинци које су *само стране* имале на уму склапајући такав посао, уз *формално* поштовање свих општих начела права везаних за ту материју, али не и суштинских одређења опште материје као могућност санкционисања последица.

Како је кауза објективно исказана суштина правног посла која у себи садржи два појединачна, субјективна и компатибилна циља, само остваривањем те суштине остварују се и циљеви које она садржи и постиже се жељена сврха одн. разлог уговарања. Тада се кауза гаси и то на истоветан начин као и код теретних уговора, осим ако сам циљ уговора одн. кауза нису били од стране уговорника одређени у смислу трајања у времену. Позитивно решење доброчине природе уговора и његове каузе управо стога је непримерено јер објективно право ауторитарно нарушавајући начело приватне аутономије, продубљује и проширује непосредно исказану вољу субјеката, деформишући њен првобитни израз, надовезујући и надограђујући на њу, на саму каузу, одређене императивне учинке и обавеза примца које ни на који начин нису иманентне исказаној вољи уговорних страна, поготово поклонодавца, ни у погледу намереног садржаја, ни у погледу трајања, те се стога из те воље не би могли конституисати ни као изведена начела, а поготово не као основно правило.

На наведени начин, објективно право конституишући, у једном делу, саму бит каузе, постаје трећа уговорна страна. Понашање странака из уговора не одређује њихова воља него објективна и општа правна норма, најдиректније и најнепосредније. Такав степен императивног уплитања објективног права у домен приватне аутономије, у домен одлуке, свакако није одраз ни јавног поретка, ни принудних прописа, ни добрих обичаја савременог и истински демократског друштва својих суверених грађана. Такав степен конститутивне интервенције, без сумње, насилно позиционира каузу у искључиви домен јавног права, прелазећи преко њеног при-

ватноправног порекла и занемарујући га. Наглашавајући само одређени аспект неке појаве, деформише се њен основни појам, суштина и вредност, а тиме и њена улога у општој друштвеној интеракцији.

Управо на материји претходног приговора, може се приметити и следећа, сасвим извесна предност поимања каузе као суштине уговора над поимањем каузе као непосредног правног циља обавезивања.

Код уговора о поклону, каузи као суштини, у начелу је иманентна благодарност, захвалност, моралност, етичност, савесност, поштење. У сваком случају ради се о свечаном тренутку узрокованом неким претходним односом, деловањем или статусом уговорних страна, углавном нематеријалног карактера. Таквом основом (каузом) однос кулминира управо закључењем уговора о поклону. Извршењем таквог уговора и његова кауза се, по природи односа и вољи страна, код чистог облика уговора о поклону, као његова суштина, гаси. Све изван оваквог домена, наметнута је одлука објективног права као треће уговорне стране, која не спада у каузу као суштину уговора о поклону, али, какво стање јесте, спада у каузу као циљ уговора о поклону.

У пракси наших судова кауза је *циљ уговарања који обе странке имају у виду и да он чини саставни део уговора*[17]. У наведеном приговору, кауза схваћена као циљ, не би могла у довољној мери ни указати ни одговорити на проблем нелегитимног и нелегалног суучешћа објективног права у конституисању каузе. Доказ тога је да је такво правно решење позитивноправно, не само код нас, те да се као такво примењује дуги низ година. Насупрот томе, кауза као суштина уговора, указује да нешто у таквом правном решењу, у самом закону, није одговарајуће и није како би требало бити. Вољна и аутономна суштина уговора губи се непримереним правним решењем и интервенцијом објективног права. Нарушава се приватна аутономија као први и почетни услов било каквог правног споразумевања. Кауза као суштина уговора, обухватајући непосредно све правне вредности и захтеве, кроз себе посредно изражава и основне вредности неког друштва уопште.

Како су у свим истински демократским друштвима у којима је субјективна хијерархија стварни творац своје објективне (јавне, политичке, па и законодавне) еманације, све истинске вредности представљене и заштићене законима, на глобалној разини суштински идентичне, простом компарацијом увиђа се да тек кауза као суштина може дати и даје одговор на крајње питање: *да ли је и сам закон праведан или не.*

[17] Перовић, С., *наведено дело*, стр. 333. Пресуда Савезног врховног суда, Рев.1423/59, од 09. 02. 1960, Збирка судских одлука, књ. V, св. I, бр. 20.

Тиме се, принципом *интегралне правности,* пружа прилика глобалној интенцији владавине права, да не буде само владавина закона, него, поштовањем одређених универзалних начела, *владавина онога што би закон требао да буде.*[18]

На приказани начин, још се једном потврђује и теоретски нераскидива повезаност фактичког и правног контекста. Наведена тврдња долази до изражаја нарочито код уговора о поклону. Код таквог уговора се један ванправни и фактички домен, са становишта објективног права, јавља ваљаним узроком приватноправног посла као последице. При томе, категорија дужникове престације код уговора о поклону јесте правни појам, али категорија повериочеве престације – није. Она је само појам у праву.

Кауза као суштина уговора, и теретног и доброчиног, јесте категорија правде и садржи идеју поштовања слободе и аутономије човека као разумног, рационалног и интелектуалног бића у правном промету размене сваковрсних (свих) вредности. Само би неразуман или неслободан човек препустио неко своје имовинско право без разлога неке суштине, одн. каузе, када би одсуствовала и праведност. Поштовање човека, његовог разума, интелекта, одговорности и слободе, подразумева, код доброчиних располагања у праву, признање и поштовање његовог унутрашњег избора и одговора на питање зашто је то и тако учинио. С друге стране, због жеље за правном атрибуцијом унутрашњег избора, оправдан је захтев тог истог права да му се тај избор предочи и оправда.

За каузу једног доброчиног, надматеријалног и, у крајњој линији свечаног располагања, каузу схваћену као суштину, не би се у моменту склапања уговора могли везати учинци социјално-заштитног карактера, као нпр. незахвалност поклонопримца и осиромашење поклонодавца, које намеће закон, а који су неиманентни тренутку и исказу воље и који фалсификују праву правну природу даровног уговора претварајући га у трајан, услован и, у крајњој линији, алеаторан уговор непознатих и неизвесних учинака.

Незахвалност примца и осиромашење даваоца могли би се прихватити код важећег правног решења само као могући атипични модалитети у уговору о поклону, проистекли из изворног израза воље оба уговорна субјекта, из каузе. Иначе се таквим решењем поклонопримцу стављају у изглед неизвесности у погледу опсега, износа и времена настанка могућих обавезе. Код евентуалног осиромашења поклонодавца, поклонопримац нема никакве могућности предвиђања или утицаја на настанак такве

[18] У том смислу, за домен уставног права, нпр. *Фридрих фон Хајек*, према Лилић – Булајић: *Устав и права грађана*, Завод за издавање уџбеника, Београд, 2008, стр. 24.

значајне околности. Код случаја незахвалности, беспотребно и сувишно се условљава будуће понашање, на које поклонопримац има утицаја, али које је као такво изван природе и каузе уговора о поклону јер је предметна материја независно и самостално регулисана бићем посебних општих норми прекршајног или кривичног права[19], без обзира на постојање уговора о поклону

Важеће решење могло би се покушати оправдати сагласношћу поклонопримца (незнање о праву не оправдава) пристанком и на конституцију такве каузе уговора чији један део је последица изјаве поклонодавца, а други последица захтева објективног права. Питање које се у таквој ситуацији може поставити јесте питање приморaности (неслободе) обдареника на пристанак и под таквим условима, због материјалне користи која претеже, без обзира на правну неизвесност и несигурност.

У супротном, код чистог модела уговора о поклону, његову каузу одн. суштину, после закључења уговора, не чини ни на који начин појам благодарности јер је управо тај појам и мотив пресудно утицао на поклонодавца при настајању намере поклањања у погледу одређеног предмета и одређеног субјекта у смислу *intuitu persone,* и довео до настанка каузе и закључења уговора о поклону.

Закључењем и извршењем уговора кауза се гаси. Квалитети поклонопримца, његова до тада исказана „благодарност“ била је довољна поклонодавцу за чињење поклона, те би то требала бити и објективном праву, те даље условљавање није у мотиву, одн. каузи уговора, осим као изнимни, недвосмислено испољени вољни изузетак. С обзиром на личне особине, статус или какве друге карактеристике или вредности поклонопримца које су по унутарсубјективним одн. унутаркаузалним критеријумима вредновања нематеријалних вредности у односу на материјалне, били довољни и пресудни као одређена вредност за стицање поверења и да се основом правног посла узврати протувредност одн. протупрестација у материјалном облику. Примарна, основна и пресудна гаранција за извршење одн. правне учинке уговора о поклону, управо је у тим карактеристикама поклонопримца. Вредности *intuitu persone* пресудно су определиле вољу поклонодавца за бестеретним материјалним давањем, примарна су и гаранција извршења даровног уговора, и кулминирају стицањем уверења у њих и закључењем самог уговора о поклону. Уверење у те вредности представља довољну ванправну гаранцију и будућег понашања поклонопримца, те начелно нису потребне никакве додатне правне гаранције, посебно наметнуте, осим ако их поклонодавац не искаже каузом уговора на

[19] Нека права нпр. захтевају да се неблагодарност уважава само ако је настала као последица кривичног дела.

коју би поклонопримац приступио. Сви евентуално накнадно наступили случајеви неблагодарности изван су каузе уговора о поклону која је угашена. За њих се одговара и одговарало би се у погледу истих лица и без обзира на постојање уговора о поклону, али по основи тога што ионако представљају биће неког прекршајног или кривичног дела.

Други случај, одн. учинак важеће поставке уговора о поклону, осиромашење поклонодавца, ни на који начин, осим наметнутог, не би се могао повезивати са каузом као суштином уговора о поклону, уз испуњење постављених услова и гаранција, како је то већ образложено, осим ако није изворни део те суштине.

Кауза јесте универзални правни институт уговорног права. Представља суштину уговорних располагања материјалним, али и другим вредностима. Како су материјална добра по својој природи објективно видљива и мерљива у смислу вредности, таква је и суштина одн. кауза правног посла којим се такво адекватно располагање у погледу вредности врши. И нематеријално, духовно, има своју посебну вредност изразиву у општем материјалном еквиваленту. Како је производ духа, дух и одређује адекватну материјалну вредност и додељује је таквом производу за случајеве размене за изворне материјалне вредности путем доброчиног, бестеретног правног посла. Због реалне и непосредне невидљивости духовног добра и видљивости материјалних добара, од суштине међусобне правне размене региструје се само материјално добро, а духовно се мора предочити, оправдати и доказати на један објективно видљив и прихватљив начин. Потреба правне сигурности и избегавање могућих злоупотреба даровних уговора терети поклонодавца и налаже му да приликом закључења уговора о поклону, свим доказним средствима докаже своју савесност и поштење и испуњеност објективно постављених услова за такво располагање. Другим речима, да претходно докаже постојање и ваљаност каузе код свог доброчиног уговора о поклону, одн. да докаже да је суштина тог уговора правно прихватљива са становишта објективног права и вредности које оно штити. То ће учинити тако што ће, у ствари, суду предочити постојање предуговорне престације односно користи коју је примио и коју сматра извором облигације и чију вредност он оцењује довољном за чињење материјалне противпрестације путем уговора о поклону. Претходно испуњење постављених услова, оправдање и доказивање истинитости доброчиних и мешовитих располагања пред објективним правом, ослободило би то исто право неоправданих захватања у домен приватне аутономије. У случају неуспеха оправдања и доказивања, непотврђивања истинитости каузе, објективно право не би могло дозволити закључење уговора о поклону него би се он, ако за то постоји обострани интерес и ако су испу-

њени остали услови, третирао као теретни уговор, са свим последицама које из тога произилазе.

Не може се наравно знати да ли ће бити боље ако буде другачије, али је сигурно да ако желимо да буде боље, мора бити другачије.[20]

CAUSE AT CONTRACTS WITHOUT CONSIDERATION POSITIVE EXPRESSION AND MODERN TREND

Josip L. Cuvardic LL. M.
Ph. D. student at the Faculty of Law, University of Belgrade

S u m m a r y

The positive law provisions related to the gift deed are based on the rules adopted before the war (ACC) and neither theoretically nor practically support the spirit and needs of the contemporary time and achieved social development of citizens as original creators of their own and original sociability. The critical review of the existing solution of the gift deed is based on the univesalization of the cause, and on that basis the draft of the new solution is made which is more suitable to the citizens' aliveness.

***Keywords**:* gift deed, cause, cause at contracts without consideration, ingratitude, profit as a source of obligation, factual obligation

[20] Непознати немачки аутор.

UDC 343.271

Dr Tomica Delibašić,
sudski savetnik u Višem prekršajnom sudu, Beograd

VEĆE NOVČANE KAZNE I DUŽI ROKOVI ZASTARE TEŽIH PREKRŠAJA*

***SAŽETAK**:* U ovom radu analiziraju se novčane kazne za teže prekršaje, način propisivanja tih kazni opštim i pojedinačnim propisima, kao i veza tako propisanih kazni sa propisivanjem dužih rokova zastarelosti. Pojedine pravne oblasti imaju potrebu da se štite kaznenim odredbama koje imaju stroži režim od opšteg režima kazni, kao i duže rokove zastarelosti. Logično je da se za neke prekršaje predvide veće kazne, ali je pitanje da li je to uvek sprovedeno na adekvatan način. Predmet analize je koje su to prave oblasti, kako su regulisane Zakonom o prekršajima a kako pojedinim zakonima, da li je to u skladu sa opštim principima. Isto tako da li ima nedostataka u regulativi, bilo opštoj ili pojedinačnoj.

Poseban zakonski tretman zaslužuju pravne oblasti, kao što su javni prihodi, carinsko poslovanje, devizno poslovanje, životna sredina, promet hartijama od vrednosti, zaštita konkurencije, finansije, kao i druge oblasti. Značaj ovih oblasti govori o potrebi posebnih pravila, kako kod propisivanja kazni, tako i kod rokova zastarelosti.

Ključne reči: propisivanje kazni, rokovi zastarelosti, opšti i pojedinačni propisi, javni prihodi, carine, zaštita konkurencije, tržište kapitala

* Rad primljen 6. 7. 2012. godine.

I. UVOD

Kazne se propisuju u određenim rasponima, u okviru minimuma i maksimuma, pri čemu postoji opšti i posebni zakonski minimum i maksimum kazni, naime propisuje se u kom se rasponu za pojedine subjekte odgovornosti može kazna propisati, a kod pojedinih prekršajnih radnji se u skladu sa time predviđaju posebni minimumi i makisimumi za tu vrstu prekršaja. Ove odredbe bi morale biti usklađene, naime kod propisivanja kazne za konkretni prekršaj treba poći od zakonskih okvira propisivanja kazne.

Zakon o prekršajima[1] u čl. 35. utvrđuje opšte raspone u kojima se kazne mogu propisati, dajući izuzetke da se za pojedine prekršaje mogu propisati veće novčane kazne od navedenih, utvrđujući pravila tog propisivanja, kao i na koje prekršaje se to odnosi. Ujedno je citirani zakon u čl. 76. predvideo i opšte rokove zastarelosti prekršaja, predviđajući da se izuzetno za pojedine prekršaje (teže vrste i koji su pobrojani) mogu propisati duži rokovi zastarelosti gonjenja. Ove odredbe bi trebalo da su u logičnoj vezi, jer kada su propisane veće kazne za navedene prekršaje, to znači da se radi o prekršajima koji zastarevaju u dužim rokovima zastarelosti. Tako bi trebalo da je, a predmet ovog teksta je analiza da li je to zasta tako. Ispostaviće se da ove odredbe nisu do kraja u međusobnoj logičnoj vezi, jer ima prekršaja za koje je moguće propisati veće kazne, ali ne i duže rokove zastarelosti, kao i prekršaja kod kojih je bilo moguće ovakvo propisivanje, a konkretna zakonska rešenja nisu iskoristila mogućnost tog propisivanja. Pitanje je značajno, jer se radi o finansijskim i drugim težim prekršajima, koji zaslužuju poseban zakonski tretman.

II. OPŠTA PRAVILA PROPISIVANJA KAZNI I VEĆE KAZNE

Čl. 35. Zakona o prekršajima glasi:

„Zakonom ili uredbom novčana kazna može se propisati u rasponu:

1. od 5.000,00 do 150.000,00 dinara za fizičko lice ili odgovorno lice;
2. od 100.000,00 do 2.000.000,00 dinara za pravno lice;
3. od 10.000,00 do 500.000,00 dinara za preduzetnika.

Odlukama skupštine autonomne pokrajine, skupštine opštine, skupštine grada ili skupštine grada Beograda, mogu se propisati novčane kazne do polovine iznosa propisanog u st. 1. ovog člana.

Izuzetno od odredaba st. 1. ovog člana, novčana kazna koja se naplaćuje na mestu izvršenja prekršaja može se za fizičko lice i odgovorno lice propisati

[1] *Službeni glasnik RS*, br. 101/2005, 116/2008, 111/2009.

u fiksnom iznosu od 500,00 do 5.000,00 dinara, a za pravno lice i preduzetnika u fiksnom iznosu od 2.000,00 do 20.000,00 dinara.

Izuzetno od odredaba st. 1–3. ovog člana, zakonom se mogu propisati posebni rasponi kazne za sledeće prekršaje:

- u srazmeri sa visinom pričinjene štete ili neizvršene obaveze, vrednosti robe ili druge stvari koja je predmet prekršaja, ali ne više od dvadesetostrukog iznosa tih vrednosti – za prekršaje iz oblasti javnih prihoda, javnog informisanja, carinskog, spoljnotrgovinskog i deviznog poslovanja, životne sredine, prometa roba i usluga i prometa hartijama od vrednosti;
- u iznosu najviše do 10% opredeljenom u odnosu na prihod koji su pravno lice, odgovorno lice u pravnom licu ili preduzetnik ostvarili u obračunskoj godini koja je prethodila godini kada je prekršaj učinjen – za prekršaje iz oblasti sprečavanja, ograničavanja ili narušavanja konkurencije."

Iz navedenog proizlazi da se mogu propisati veće novčane kazne za prekršaje koji se odnose na sledeće oblasti: javni prihodi, javno informisanje, carinsko poslovanje, spoljnotrgovinsko poslovanje, devizno poslovanje, životna sredina, promet robe i usluga, promet hartijama od vrednosti, sprečavanje, ograničavanje i narušavanje konkurencije.

III. OPŠTI I POSEBNI DUŽI ROKOVI ZASTARELOSTI ZA TEŽE PREKRŠAJE

Prema čl. 76. Zakona o prekršajima, postoje sledeća pravila:

„Prekršajni postupak ne može se pokrenuti ako protekne jedna godina od dana kada je prekršaj učinjen.

Zastarevanje prekršajnog gonjenja ne teče za vreme za koje se gonjenje ne može preduzeti po zakonu.

Zastarevanje se prekida svakom procesnom radnjom nadležnog organa koja se preduzima radi gonjenja učinioca prekršaja.

Posle svakog prekida zastarevanje počinje ponovo da teče.

Izuzetno od odredbe st. 1. ovog člana, za prekršaje iz oblasti carinskog, spoljnotrgovinskog, deviznog poslovanja, javnih prihoda i finansija, prometa roba i usluga, životne sredine i vazdušnog saobraćaja, može se posebnim zakonom propisati duži rok zastarelosti gonjenja.

Rok iz st. 5. ovog člana ne može biti duži od pet godina.

Prekršajno gonjenje zastareva u svakom slučaju kad protekne dva puta onoliko vremena koliko se po zakonu traži za zastarelost gonjenja."

Opšti rok zastarelosti je godina dana, a moguće je propisati i duže rokove, do pet godina (apsolutna zastara je dvostruko to vreme) ali samo za pojedine prekršaje, nabrojane u st. 5. citiranog člana. Radi se o sledećim oblastima: carinsko poslovanje, spoljnotrgovinsko poslovanje, devizno poslovanje, javni prihodi, finansije, promet robe i usluga, životna sredina, vazdušni saobraćaj.

IV. ŠTA PROIZLAZI IZ UPOREĐENJA OVIH ZAKONSKIH REŠENJA?

Uopšten pogled na citirane odredbe pokazuje da čl. 35. i čl. 76. Zakona o prekršajima ukazuje na nepoklapanje rešenja, da se ne navode u potpunosti iste oblasti prekršaja.

U čl. 35. postoje javno informisanje, promet hartijama od vrednosti, sprečavanje, ograničavanje i narušavanje konkurencije, kojih nema u čl. 76, u kome se navode finansije i vazdušni saobraćaj, kojih nema u prethodnom članu. Ne vide se razlozi za ovakvu neusklađenost.

To znači da je kod javnog informisanja, prometa hartijama od vrednosti, sprečavanja, ograničavanja i narušavanja konkurencije moguće propisati veće kazne, ali ne i duže rokove zastare, što svakako nije logično. Isto tako, kod finansija i vazdušnog saobraćaja je moguće propisati duže rokove zastare, iako nije moguće propisati veće kazne od onih koje se odnose na opšti zakonski minimum i maksimum po čl. 35. st. 1. navedenog zakona. Veće kazne bi trebalo da povlače i duže rokove zastarelosti, a ove odredbe ne polaze od tog pravila.

Ako spojimo ove zakonske odredbe, odnosno u njima navedene oblasti, radi se o oblastima:

- javni prihodi,
- javno informisanje,
- carinsko poslovanje,
- spoljnotrgovinsko poslovanje,
- devizno poslovanje,
- životna sredina,
- promet robe i usluga,
- promet hartijama od vrednosti,
- sprečavanje, ograničavanje i narušavanje konkurencije,
- finansije,
- vazdušni saobraćaj.

Da vidimo kako je navedeno propisano u pojedinim zakonima.

V. ANALIZA POJEDINIH ZAKONSKIH REŠENJA

1. Javni prihodi

Javne prihode reguliše Zakon o poreskom postupku i poreskoj administraciji[2] koji je opšti poreski zakon u odnosu na ostale pojedinačne poreske zakone, što je iskazano u osnovnim odredbama citiranog zakona, naime po čl. 2. i 3. primenjuje se na sve javne prihode koje naplaćuje Poreska uprava ako drugim poreskim zakonom nije dukčije određeno (čl. 2), odnosno i na porez i sporedna poreska davanja koja na osnovu zakona naplaćuje jedinica lokalne samouprave (čl. 2a).

Ovaj zakon propisuje poreska krivična dela, kao i prekršaje, propisujući kaznu u visini od 15% do 20% iznosa poreza i slično (čl. 177, 178. i 178a), kao i kazne u određenim novčanim rasponima. U čl. 114v. koja odredba nije vezana samo za kaznene odredbe ovog zakona, propisuje se da se postupak za poreske prekršaje ne može pokrenuti ako protekne pet godina od dana kada je prekršaj učinjen, a da se na pitanja zastarelosti koja nisu uređena ovim zakonom primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje prekršajni postupak. Ova odredba se odnosi na sve poreske zakone i njima propisane prekršaje, dakle prekršaje koje predviđaju Zakon o porezu na dodatu vrednost, Zakon o porezu na dobit pravnih lica, Zakon o porezu na dohodak građana, Zakon o akcizama, Zakon o fiskalnim kasama, Zakon o porezima na imovinu, Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, kao i Zakon o porezu na upotrebu, držanje i nošenje dobara.

2. Javno informisanje

Zakon o javnom informisanju,[3] propisuje kazne za prekršaje u određenim novčanim rasponima, a nema odredbe o dužim rokovima zastare. Ovaj zakon je, imajući u vidu prirodu prekršaja, Zakonom o prekršajima neopravdano stavljen u kontest ostalih navedenih prekršaja, a zakonodavac nije ni našao za shodno da date mogućnosti iskoristi, što ne znači da to ne može učiniti.

3. Carinsko poslovanje

Carinski zakon[4] propisuje kazne do četvorostrukog iznosa vrednosti robe (čl. 292) ili četvorostrukog iznosa vrednosti carinskih dažbina (čl. 293), kao i

[2] *Službeni glasnik RS*, br. 80/02 do 101/11.

[3] *Službeni glasnik RS*, br. 43/03 do 41/11.

[4] *Službeni glasnik RS*, broj 18/10.

u određenim novčanim iznosima (čl. 294. i 295), a ima i posebne duže rokove zastarelosti, naime po čl. 305. prekršajni postupak se ne može pokrenuti ako proteknu tri godine od dana kada je prekršaj učinjen, odnosno bez obzira na prekide nastaje po proteku šest godina od dana kada je prekršaj učinjen.

Opravdano je razmišljanje da carinski prekršaji nisu manje težine od deviznih i da rok zastare treba da bude isti, naime pet godina relativna zastara. Ovo i zato što se teži carinski prekršaji nekada otkrivaju naknadno, posle više godina, a potrebno je i vreme da se dokumentacija proveri preko administracija stranih država, što može dovesti do toga da kada se dokazni materijal prikupi i otkrije prekršaj, da je on zastareo, kod sadašnjih zakonskih rešenja o zastari.

Odredbe Carinskog zakona o zastarelosti prekršaja odnosi se na prekršaje iz tog zakona, a ne recimo i na prekršaje iz Zakona o slobodnim zonama,[5] kao posebni zakon iz oblasti carinskog poslovanja, koji sadrži prekršaje, ali ne i duže rokove zastarelosti tih prekršaja. Ne postoji drugačija odredba o tome, kao citirana odredba Zakona o poreskom postupku, koji je opšti zakon u odnosu na ostale poreske zakone.

4. Spoljnotrgovinsko poslovanje

Zakon o spoljnotrgovinskom poslovanju[6] nema veće propisane kazne, ni kada ih propisuje u određenim novčanim iznosima, kao ni duže rokove zastarelosti, a takvo stanje je od donošenja zakona sa istovetnim nazivom 2005. godine, kada se menja koncepcija ovog zakona i on polazi od principa da je spoljnotrgovinski promet slobodan ako nije ograničen ovim zakonom, a odredbe koje su imale carinski karakter i bile kazneno tretirane kao teži prekršaji su predmet Carinskog zakona. Zato se ne vide razlozi da se ovaj zakon dovodi u vezu sa većim novčanim kaznama i dužim rokovima zastare.

5. Devizno poslovanje

Zakon o deviznom poslovanju[7] ima zaprećene kazne do najviših novčanih iznosa (2.000.000,00 dinara u čl. 59), kao i duže rokove zastare, naime po čl. 65. postupak se ne može pokrenuti po proteku pet godina (do izmena 2011. godine bilo tri godine) od dana izvršenja prekršaja.

---

[5] *Službeni glasnik RS*, broj 62/06.

[6] *Službeni glasnik RS*, br. 36/09 i 88/11.

[7] *Službeni glasnik RS*, br. 62/06 i 31/11.

6. Životna sredina

Zakon o zaštiti i održivom korišćenju ribljeg fonda[8] jedini je zakon iz ove grupe koji sadrži duže rokove zastare prekršaja, jer po čl. 59. postupak po prekršajima iz ovog zakona ne može se pokrenuti kad proteknu tri godine od dana kada je prekršaj učinjen. Pri tom nije iskorišćena mogućnost propisivanja najviših kazni, jer za privredno društvo po čl. 56. najviša kazna je 1.000.000,00 dinara.

Može se postaviti pitanje zašto nije predviđen duži rok zastare i za prekršaje koji se tiču zaštite životne sredine i takođe imaju veći značaj, a propisani su Zakonom o zaštiti prirode,[9] Zakonom o zaštiti životne sredine,[10] Zakonom o zaštiti vazduha,[11] Zakonom o zdravlju bilja,[12] Zakonom o bezbednosti hrane.[13]

7. Promet robe i usluga

Zakon o trgovini[14] koristi mogućnost da propiše kazne do najvišeg novčanog iznosa, pa tako po čl. 75. kazna za pravno lice može biti do 2.000.000,00 dinara, ali nema odredbe o dužim rokovima zastarelosti, već se za ove prekršaje postupak može pokrenuti u roku od godine dana od izvršenja prekršaja, a apsolutna zastara nastaje nakon dve godine. Može se postaviti pitanje, da li je ovo slučajno, da zakonodavac nije iskoristio mogućnost da ove prekršaje najteže tretira i propiše duže rokove zastare, jer se oni ne mogu porediti sa prekršajima koji se odnose na carinsko i devizno polovanje, životnu sredinu. Propisivanje najviših nominalnih kazni je sa druge strane podatak na koji treba obratiti pažnju, pa se ne radi ni o prekršajima iz najlakše grupe.

8. Promet hartijama od vrednosti

Promet hartijama od vrednosti, odnosno trgovanje finansijskim instrumentima na tržištu kapitala, u cilju zaštite investitora, obezbeđenja pravednog, efikasnog i transparentnog tržišta kapitala, predmet je regulative Zakona o tržištu kapitala.[15]

---

[8] *Službeni glasnik RS*, broj 36/09.

[9] *Službeni glasnik RS*, broj 36/09.

[10] *Službeni glasnik RS*, br. 135/04 do 72/09.

[11] *Službeni glasnik RS*, broj 36/09.

[12] *Službeni glasnik RS*, broj 41/09.

[13] *Službeni glasnik RS*, broj 41/09.

[14] *Službeni glasnik RS*, broj 53/10.

[15] *Službeni glasnik RS*, broj 31/11.

Ovaj zakon spada o zakone koji radi svog sprovođenja imaju značajne kaznene odredbe, u kojima su dela sa najvećim novčanim kaznama, prvo privredni prestupi (čl. 284. do 289), pa prekršaji (čl. 290. do 296).

Imenujući pravna lica, koja su subjekti odgovornosti za prekršaje, govori se o izdavaocu, javnom društvu i ponuđaču (čl. 290), organizatoru tržišta, odnosno multilateralne trgovačke platforme (čl. 291), organizatoru Fonda, odnosno članu Fonda (čl. 292), investicionom društvu, odnosno ovlašćenoj banci (čl. 293), Centralnom registru, odnosno članu Centralnog registra (čl. 294), kao i pravnom licu (čl. 295), konačno i fizičkom licu i preduzetniku (čl. 296) u svakom slučaju predviđajući maksimalne kazne iz čl. 35. st. 1. Zakona o prekršajima, za pravno lice do 2.000.000,00 dinara, a za fizičko lice do 150.000,00 dinara i preduzetnika do 500.000,00 dinara.

U poređenju sa ranijim Zakonom o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata,[16] koji je sve navedene radnje pravnih subjekata kvalifikovao kao privredne prestupe, sadašnji zakonski tekst deo tih radnji prebacuje u prekršaje, sa najvišim mogućim novčanim kaznama.

Zakon o tržištu kapitala ipak nije za tako propisane prekršaje predvideo duže rokove zastarelosti, to nije ni bilo moguće po čl. 76. st. 5. Zakona o prekršajima, pa ovi prekršaji zastarevaju u opštem roku od godine dana, odnosno ako je postupak pokrenut u okviru tog roka mora se okončati u roku od dve godine, da ne bi zastareo. Ovo se može označiti kao nelogičnost i nedostatak zakonske regulative.

9. Sprečavanje, narušavanje i ograničavanje konkurencije

Kada Zakon o prekršajima govori o sprečavanju, narušavanju i ograničavanju konkurencije,[17] polazi od terminologije bivšeg Antimonopolskog zakona,[18] dok Zakon o zaštiti konkurencije,[19] govori o zaštiti konkurencije, kao i njegov prethodnik sa istovetnim nazivom iz 2005. godine.

Zakon o zaštiti konkurencije iz 2005. godine je imao odredbe o prekršajima (čl. 71. i 72), sa zaprećenom kaznom i do 10% ukupnog godišnjeg prihoda u prethodnoj obračunskoj godini, govoreći o učesniku na tržištu, propisujući (čl. 74) duže rokove zastarelosti, za jednu grupu prekršaja pet godina i drugu

[16] *Službeni list SRJ*, broj 62/02 i *Službeni glasnik RS*, br. 57/03 do 101/05.

[17] Termin je unet u prekršajno zakonodavstvo čl. 6. Zakona o izemenama i dopunama Zakona o prekršajima – *Službeni glasnik RS*, broj 55/04, a taj termin preuzima važeći zakonski tekst.

[18] *Službeni list SRJ*, broj 29/96.

[19] *Službeni glasnik RS*, broj 51/09.

grupu tri godine od dana učinjenog prekršaja, govoreći o zastarelosti gonjenja, odnosno relativnoj zastarelosti.

Zakon o zaštiti konkurencije iz 2009. godine umesto prekršaja, kojih u zakonskom tekstu nema, propisuje mere zaštite konkurencije i procesnog penala (čl. 68. do 70), kao upravne mere koje određuje Komisija za zaštitu konkurencije.

Po čl. 68. učesniku na tržištu odrediće se mera zaštite konkurencije, u obliku obaveze plaćanja novčanog iznosa u visini najviše 10% od ukupnog godišnjeg prihoda, ako izvrši neku od radnji navedenih u tom članu. Dalje, po članu 70. učesniku na tržištu određuje se mera procesnog penala u iznosu od 500,00 do 5.000,00 evra za svaki dan ponašanja suprotno nalogu Komisije, s tim da procesni penal ne može da iznosi više od 10% ukupnog godišnjeg prihoda. Rešenje Komisije je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor. Naplata novčanog iznosa određene upravne mere vrši se u korist budžeta Republike Srbije.

Kakva su bila iskustva sa primenom prethodnog zakona, kada je primena bila u nadležnosti prekršajnih sudija koji očito nisu mogli imati specijalistička znanja za ovu materiju, teško je reći, ali je zakonodavac našao za shodno da ovo pitanje izuzme iz nadležnosti prekršajnih organa. Isto pitanje potrebe specijalizacije se može postaviti u vezi sa čitavim kompleksom finasijskih propisa, a biće još aktuelnije kada se postavi pitanje preispitivanja privrednih prestupa nakon uvođenja krivične odgovornosti pravnih lica. Nesagledavanje svih aspekata problema ovde ima posledice po pravnu sigurnost.

Zaštita konkurencije se izostavlja i u čl. 76. st. 6. Zakona o prekršajima, kada se pobrajaju oblasti u kojima je moguće predvideti duže rokove zastarelosti prekršaja, što je takođe nedostak zakonske regulative.

10. Finansije

Zakon o budžetskom sistemu[20] jedini je zakon iz ove oblasti koji ima propisane duže rokove zastarelosti prekršaja. Ovaj zakon u čl. 103. predviđa prekršaje za odgovorno lice korisnika budžetskih sredstava, od 5.000,00 do 1.000.000,00 dinara, što je teško dovesti u vezu sa čl. 35. st. 1. Zakona o prekršajima, koji koji predviđa da se za odgovorno lice može propisati novčana kazna od 5.000,00 do 150.000,00 dinara. Naime, kako po čl. 17. st. 6. Zakona o prekršajima Republika Srbija, državni organi, organi teritorijalne autonomije, grad i jedinice lokalne samouprave ne mogu biti odgovorni za prekršaj, po čl. 26. st. 2.

[20] *Službeni glasnik RS*, br. 54/09 do 101/11.

istog zakona zakonom se može propisati da za prekršaj odgovara odgovorno lice u državnom organu, organu teritorijalne autonomije ili organu jedinice lokalne samouprave. Sa aspekta pitanja koje se analizira, bitno je da se po čl. 104. st. 2. prekršajni postupak ne može pokrenuti ako proteknu tri godine od dana kada je prekršaj učinjen.

Zanimljiva su rešenja Zakona o čeku,[21] koji je donet pre drugih zakonskih rešenja koja se navode, a propisuje kaznu do 20% nepokrivenog čekovnog iznosa (čl. 25. i 26).

Ovde se može postaviti pitanje mogućnosti i potrebe propisivanja dužih rokova zastarelosti prekršaja i kod nekih drugih finasijskih zakona, kao što su Zakon o javnim nabavkama,[22] Zakon o platnom prometu,[23] Zakon o finansijskom lizingu,[24] Zakon o hartijama od vrednosti[25] koji se istina uglavnom zadržava na privrednim prestupima, Zakon o igrama na sreću,[26] Zakon o investicionim fondovima[27] koji važnije delikte formuliše kao privredne prestupe, Zakon o Narodnoj banci Srbije,[28] Zakon o osiguranju[29] koji poznaje krivična dela i prekršaje, Zakon o osiguranju depozita[30] koji istina poznaje samo privredne prestupe, Zakon o obaveznom osiguranju u saobraćaju,[31] Zakon o računovodstvu i reviziji[32] koji za pravno lice propisuje privredne prestupe, a za preduzetnika prekršaje, Zakon o privatizaciji[33] koji predviđa krivična dela, privredne prestupe, a za fizička lica prekršaje, i tako dalje.

11. Vazdušni saobraćaj

Zakon o vazdušnom saobraćaju[34] propisuje kazne za prekršaje pravnih lica i fizičkih lica, ali nema posebne duže rokove zastarelosti. Priroda ovih prekršaja je takva da se oni otkrivaju odmah po izvršenju, a postupak je u

[21] *Službeni list FNRJ*, broj 105/46, do *Službeni list SRJ*, broj 46/96.

[22] *Službeni glasnik RS*, broj 116/08.

[23] *Službeni list SRJ*, br. 3/02 i 5/03 i *Službeni glasnik RS*, br. 43/04 do 31/11.

[24] *Službeni glasnik RS*, br. 55/03 do 31/11.

[25] *Službeni glasnik RS*, broj 47/06.

[26] *Službeni glasnik RS*, br. 84/04 i 85/05.

[27] *Službeni glasnik RS*, br. 46/06 do 31/11.

[28] *Službeni glasnik RS*, br. 72/03 do 85/05.

[29] *Službeni glasnik RS*, br. 55/04 do 99/11.

[30] *Službeni glasnik RS*, br. 61/05 do 91/10.

[31] *Službeni glasnik RS*, br. 51/09 do 101/11.

[32] *Službeni glasnik RS*, br. 46/06 i 111/09.

[33] *Službeni glasnik RS*, br. 38/01 do 30/10.

[34] *Službeni glasnik RS*, br. 73/10 i 57/11.

principu hitan, tako da se pitanje zastarelosti praktično ne postavlja. Radi se o prekršajima koji su iz kompleksa bivše savezne regulative, kod koje su postojali duži rokovi zastarelosti, pa je posebno navođenje ovih prekršaja u Zakonu o prekršajima više stvar prošlosti, a ne stvarne potrebe.

VI. ŠTA JE MOGUĆE IZ OVOG ZAKLJUČITI?

Ovaj prikaz pokazuje da je potrebno analizirati način propisivanja strožih kazni i dužih rokova zastarelosti po Zakonu o prekršajima, koji je okvir za pojedinačna zakonska rešenja. Postavlja se pitanje potrebe sistemskog odnosa prema ovom pitanju, pre svega predviđanjem samo izuzetnih mogućnosti za odstupanje od opštih zakonskih pravila.

Kao moguće rešenje nameće se potreba predviđanja da svi prekršaji koji imaju propisanu kaznu zatvora (ako opstane u sistemu prekršajnih sankcija) i najviše propisane novčane kazne iz čl. 35. st. 1. Zakona o prekršajima zastarevaju u roku od dve, umesto jedne godine od dana izvršenja prekršaja. Takvo zakonsko rešenje bi ne samo omogućilo da najveće novčane kazne ne zastarevaju u opštem kraćem roku zastarelosti, već da se izuzeci koji se tiču još većih kazni i rokova zastarelosti svedu na najnužniju potrebu. Nezavisno od toga, poseban tretman sa aspekta većih kazni i ujedno najdužih rokova zastare zahtevaju oblasti javnih prihoda, carinskog poslovanja, deviznog poslovanja, životne sredine, prometa hartijama od vrednosti, zaštite konkurencije i eventulno finansija, ali ne i nužno oblasti javnog informisanja, spoljnotrgovinskog poslovanja, prometa robe i usluga, kao ni vazdušnog saobraćaja. Ako je za te druge oblasti predviđena najviša nominalna kazna, prema nevedenom predlogu prekršaji bi zastarevali u roku od dve, odnosno četiri godine apsolutne zastare, koja je dvostruko to vreme, što je dovoljna zaštita. To znači da umesto dvodeobe rokova zastare, treba uvesti trodeobu, rokove od godine, kao i dve godine, kao opšte rokove, i posebne duže rokove koji ne mogu biti duži od pet godina. Na taj način bi se prevazišlo sadašnje stanje, uvođenjem zakonomernosti da najteže kazne logično povlače duže rokove zastare.

Neodgovarajuće je stanje regulative da Zakon o tržištu kapitala nije previdео duže rokove zastarelosti prekršaja, kakav stroži tretman zaslužuje i oblast zaštite konkurencije, gde sada upravne mere zamenjuju prekršajne odredbe. Još je neprihvatljivije da Zakon o prekršajima ne omogućava takvo propisivanje.

Isto tako oblast zaštite životne sredine zahteva da se obuhvati čitav kompleks tih propisa, sa aspekta dužih rokova zastarelosti prekršaja, budući da se

radi o značajnoj oblasti, a ne da samo Zakon o zaštiti i održivom korišćenju ribljeg fonda sadrži duže rokove zastarelosti prekršaja.

Ovo govori da pitanja o kojima je bilo reči zaslužuju pažnju zakonodavca, sa aspekta preispitivanja postojećih i nalaženja najadekvatnijih budućih zakonskih rešenja.

SPECIFIC STATUTORY PENALTIES AND LONGER LIMITATION PERIODS SERIOUS VIOLATIONS

Tomica Delibašić, Ph. D.
Judicial Advisor to the High Magistrate Court, Belgrade

S u m m a r y

In this paper we discuss fines for serious violations, the method of prescribing penalties in general and individual regulations, as well as connection between such penalties and prescribing longer periods of limitation. Some areas of law require protection with the penal provisions, which are more stringent than general regime of fines and have longer periods of limitation. It is logical to prescribe more severe penalties for certain offenses, but the question is whether this is always done properly. The analysis also deals with the issue what are the right areas, how are they regulated by the Law on Minor Offences and how are they regulated by the certain laws, whether this is in accordance with general principles. The paper also deals with the issue if there are deficiencies in the regulations, whether general or individual.

Certain legal areas deserve special legal regime, such as public revenue, customs operations, foreign exchange operations, environment, trade securities, protection of competition, finance and other areas. The importance of these areas speaks in favour of special rules, both in prescribing the punishment, and in terms of statute of limitation.

Key words: prescribing penalties, limitation periods, general and individual regulations, such as revenue, customs, protection of competition, capital market

ОДЛУКЕ СУДСКЕ ПРАКСЕ

КРИВИЧНО ДЕЛО ЗЛОУПОТРЕБА ОВЛАШЋЕЊА У ПРИВРЕДИ – чл. 238. ст. 1. т. 1. КЗ

У РАДЊАМА ОКРИВЉЕНОГ КАО ОДГОВОРНОГ ЛИЦА НИСУ ОСТВАРЕНИ ЕЛЕМЕНТИ КРИВИЧНОГ ДЕЛА ЗЛОУПОТРЕБА ОВЛАШЋЕЊА У ПРИВРЕДИ ИЗ чл. 238. ст. 1. т. 1. КЗ С ОБЗИРОМ ДА ДРЖАЊЕ ГОТОВОГ НОВЦА У БЛАГАЈНИ НИЈЕ И СТВАРАЊЕ И РОБНОГ ОДНОСНО ВРЕДНОСНОГ ФОНДА У ЗЕМЉИ.

Из образложења.

Правилно је првостепени суд оценом изведених доказа нашао да окривљени као одговорно лице у спорном периоду није извршио наведено кривично дело на начин да је због блокираних рачуна услед неизмирених дугова створио и држао недозвољени новчани, робни и други вредносни фонд, на тај начин што је издао налог да се новчана средства у готовом прибављен на основу продаје имовине задруге и други приходи не уплате на жиро рачун већ да се непрописно држе и воде у просторијама организације у благајни и да се врше исплате у готовом и у роби. Правилан је закључак првостепеног суда да пословање преко благајне а не преко жиро рачуна представља недозвољени облик пословања, али није доказано да сама благајна представља робни односно вредносни фонд у земљи као битан елемент наведеног кривичног дела.

Сходно наведеном правилан је закључак првостепеног суда да нису доказани субјективни ни објективни елементи кривичног дела из чл. 238 ст. 1 т. 1 КЗ, односно намера да се прибави противправна имовинска корист за привредни субјекат у коме је запослен окривљени као одговорно лице.

(Пресуда Основног суда Ужице К 760/10 од 23. новембра 2011. и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Кж 111/12 од 3. фебруара 2012.)

КРИВИЧНО ДЕЛО УНИШТЕЊЕ И ОШТЕЋЕЊЕ ТУЂЕ СТВАРИ – чл. 212. ст. 1. КЗ

БИТАН ЕЛЕМЕНТ КРИВИЧНОГ ДЕЛА УНИШТЕЊЕ И ОШТЕЋЕЊЕ ТУЂЕ СТВАРИ ИЗ чл. 212. ст. 1. КЗ НИЈЕ ВРСТА ПРЕДМЕТА КОЈИМ ЈЕ ТУЂА СТВАР ОШТЕЋЕНА.

Из образложења:

Изреком првостепене пресуде окривљена је оглашена кривом да је исто извршила тако што је „оштрим предметом запарала десну страну путничког моторног возила...", тако да није прихватљив жалбени навод којим се указује на неразумљивост изреке и нејасне разлоге о одлучној чињеници у погледу предмета са којим је окривљена учинила предметно кривично дело, при чему није од значаја да ли се ради о привеску или неком другом предмету које је подобно да се њим начини оштећење које је окривљена начинила критичном приликом, а неспорно је да се ради о „оштром предмету", сходно изјашњењу вештака, а и по самој логици ствари оштећење те врсте не може се нанети предметом који нема оштрицу.

(Пресуда Основног суда Ужице К 1042/10 од 28. децембра 2011. и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Кж 708/12 од 20. фебруара 2012.)

КРИВИЧНО ДЕЛО НАСИЉЕ У ПОРОДИЦИ – чл. 194. ст. 1. КЗ И ПРОДУЖЕНО КРИВИЧНО ДЕЛО

АКО ОКРИВЉЕНИ УГРОЖАВА СПОКОЈСТВО И ТЕЛЕСНИ ИНТЕГРИТЕТ ЧЛАНА ПОРОДИЦЕ – СВОЈЕ СУПРУГЕ У ПЕРИОДУ ОД ЧЕТИРИ МЕСЕЦА, ЧИНИ КРИВИЧНО ДЕЛО НАСИЉЕ У ПОРОДИЦИ ИЗ чл. 194. ст. 1. КЗ А НЕ ИСТО КРИВИЧНО ДЕЛО У ПРОДУЖЕНОМ ТРАЈАЊУ.

Из образложења:

Доказима је утврђено да је окривљени физички и психички малтретирао своју супругу у означеним данима у изреци, а у периоду од четири месеца.

По оцени Апелационог суда, првостепени суд је правилно утврдио чињенично стање, али је погрешио када је радње окривљеног правно квалификовао као кривично дело насиље у породици из чл. 194. ст. 1. у вези са чл. 61. КЗ, из ког разлога је по службеној дужности, правилном применом Закона преиначена првостепена пресуда у погледу правне оцене дела и одлучено је као у изреци, јер је правилно да се радње правно квалификују као кривично дело насиље у породици из чл. 194. ст. 1. КЗ, а из

разлога што кривично дело које је у питању је трајно кривично дело, чија је последица угрожавање спокојства и телесног интегритета члана породице тако да се ово дело у основном облику може извршити са једном или више радњи чија последица траје краће или дуже време, а имајући у виду природу овог кривичног дела, ради се о једном континуираном стању у коме се налази један члан породице услед радњи које предузима други члан породице према њему.

Стога предузимање више радњи у једном дужем временском периоду не представља поменуто кривично дело у продуженом трајању већ једно кривично дело.

(Пресуда Основног суда Ужице К 357/11 од 25. октобра 2011. и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Кж 5305/11 од 21. фебруара 2012.)

ПРЕСУДА КОЈОМ СЕ ОПТУЖБА ОДБИЈА – чл. 354. т. 2. ЗКП

АКО ЈЕ ОКРИВЉЕНИ ОГЛАШЕН КРИВИМ ЗБОГ КРИВИЧНОГ ДЕЛА ЛАКЕ ТЕЛЕСНЕ ПОВРЕДЕ ИЗ чл. 122. ст. 2. У ВЕЗИ СА ст. 1. КЗ ПРЕСУДОМ ПРВОСТЕПЕНОГ СУДА, А ПОВОДОМ ИСТОГ ДОГАЂАЈА, РЕШЕЊЕМ ПРЕКРШАЈНОГ СУДА ПОСТУПАК ПРОТИВ ОКРИВЉЕНОГ ЈЕ ОБУСТАВЉЕН, ТО НЕМА УСЛОВА ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРЕСУДЕ КОЈОМ СЕ ОПТУЖБА ОДБИЈА ПРИМЕНОМ чл. 354. т. 2. ЗКП ЈЕР СЕ НЕ РАДИ О ТЗВ. „ПРЕСУЂЕНОЈ СТВАРИ".

Из образложења:

Одредбом чл. 4. Протокола број 7. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, успостављена је гаранција да се никоме не може поново судити нити се неко може поново казнити, у казненом поступку исте државе за кажњиво дело за које је већ правноснажно ослобођен или осуђен. С тим у вези Апелациони суд указује да начело забране двоструког суђења у истој ствари има за основни циљ заштиту појединца од евентуалне злоупотребе његовог двоструког кажњавања од стране државе за исто дело.

При томе, ова опасност за окривљеног постоји само у ситуацији ако се у једном или другом поступку, који се воде поводом истог догађаја, уђе у суштинско решавање ствари и ствар суштински реши, доношењем осуђујуће или ослобађајуће пресуде, што јасно произилази из напред наведене одредбе чл. 4. Протокола. У супротном, свако друго тумачење и примена поменуте одредбе била би противна основним циљевима Конвенције.

Како је у конкретном случају, прекршајни поступак, који је вођен поводом истог догађаја против истог окривљеног, обустављен услед разлога процесне природе (апсолутна застарелост прекршајног гоњења) то

је очигледно да питање одговорности окривљеног у том поступку није суштински решено, па се стога не може ни говорити о двострукој угроженості окривљеног, па ни о пресуђеној ствари.

(Пресуда Основног суда у Чачку К 373/10 од 17. октобра 2011. и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Кж 317/12 од 10. фебруара 2012.)

КРИВИЧНО ДЕЛО НЕДОЗВОЉЕНЕ ПОЛНЕ РАДЊЕ ИЗ чл. 182. ст. 1. У ВЕЗИ СА чл. 181. ст. 1. КЗ

ПРЕСУДОМ ПРВОСТЕПЕНОГ СУДА ОКРИВЉЕНИ ЈЕ ОСЛОБОЂЕН ОД ОПТУЖБЕ, УСЛЕД НЕДОСТАТКА ДОКАЗА ДА ЈЕ ИЗВРШИО ЧЕТИРИ КРИВИЧНА ДЕЛА НЕДОЗВОЉЕНЕ ПОЛНЕ РАДЊЕ ИЗ чл. 182. ст. 1. У ВЕЗИ СА чл. 181. ст. 1. КЗ.

Правилно је, по оцени апелационог суда, првостепени суд нашао да је оштећена у току спроведеног поступка мењала исказе односно није могла на идентичне начине у истрази и на главном претресу да опише како је злостављана у критично време од стране окривљеног, да није исказивала понашање карактеристично за лица која су жртве насиља (нико не примећује било какве знаке психичког трпљења, има момка, сви је описују као ведру, веселу и дружељубиву, а деца која су сексуално злостављана непрестано су у страху, тужна, стидљива, збуњена, имају проблема у склапању пријатељстава и међусобном функционисању), као и да на основу других изведених доказа нису потврђени наводи оптужбе, те нема доказа да је окривљени извршио кривична дела која му се стављају на терет због чега је правилна одлука првостепеног суда да се окривљени применом чл. 355. т. 2. ЗКП применом начела у сумњи у корист окривљеног, ослобађа од оптужбе да је извршио наведена кривична дела.

(Пресуда Основног суда Ужице К 88/11 од 19. децембра 2011. и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Кж 112/12 од 9. фебруара 2012.)

ЖАЛБА ОШТЕЋЕНОГ – чл. 446. т. 10. ЗКП

У СКРАЋЕНОМ ПОСТУПКУ, АКО ЈАВНИ ТУЖИЛАЦ НИЈЕ ПРИСУСТВОВАО ГЛАВНОМ ПРЕТРЕСУ, ПРОТИВ ПРЕСУДЕ, ЖАЛБУ МОЖЕ ИЗЈАВИТИ ОШТЕЋЕНИ СХОДНО чл. 446. т. 10. ЗКП.

Из образложења:

Из списа произилази да је окривљени оглашен кривим због кривичног дела лаке телесне повреде из чл. 122. ст. 2. у вези ст. 1. КЗ, а решењем је првостепени суд одбацио жалбу оштећеног као недозвољену.

Првостепени суд је у образложењу побијаног решења којим је одбачена жалба као недозвољена навео да у конкретном случају јавни тужилац није преузео гоњење од оштећеног као тужиоца, нити је оштећени изјавио жалбу због одлуке о трошковима поступка, већ је изјавио жалбу због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба кривичног поступка, па из тих разлога је одлучено да се иста одбаци као недозвољена.

Међутим, из списа произилази да на главни претрес од дана..., када је и донета пресуда није приступио Основни јавни тужилац, уредно је позван и да је након тога оштећени пресуду првостепеног суда примио дана..., и жалбу је благовремено изјавио.

Имајући у виду наведено, као и садржину одредбе чл. 446. т. 10. ЗКП, којом одредбом је предвиђено да ако Јавни тужилац није присуствовао главном претресу, оштећени има право да изјави жалбу против пресуде без обзира да ли се жали и Јавни тужилац, то се по налажењу овог суда жалба оштећеног има сматрати дозвољеном.

(Решење Основног суда у Чачку К 1119/10 од 20. јануара 2012. и решење Апелационог суда у Крагујевцу Кж 256/12 од 13. фебруара 2012.)

КРИВИЧНО ДЕЛО ИЗ чл. 159. ст. 2. ЗАКОНА О ЕНЕРГЕТИЦИ И КРИВИЧНО ДЕЛО КРАЂЕ ИЗ чл. 203. ст. 1. КЗ

АКО ЈЕ ОПТУЖНИМ АКТОМ ОКРИВЉЕНОМ СТАВЉЕНО НА ТЕРЕТ КРИВИЧНО ДЕЛО ИЗ чл. 159. ст. 2. ЗАКОНА О ЕНЕРГЕТИЦИ, А У ТОКУ ПРЕТРЕСА ЈЕ ИЗМЕЊЕНА ПРАВНА КВАЛИФИКАЦИЈА У КРИВИЧНО ДЕЛО КРАЂА ИЗ чл. 203. ст. 1. КЗ, ТАДА НИЈЕ ИМАЛО МЕСТА ДОНОШЕЊУ ПРЕСУДЕ КОЈОМ СЕ ОКРИВЉЕНИ ОСЛОБАЂА ОД ОПТУЖБЕ ПРИМЕНОМ чл. 355. т. 1. ЗКП ДА ЈЕ ИЗВРШИО КРИВИЧНО ДЕЛО КРАЂЕ ИЗ чл. 203. ст. 1. КЗ.

Из образложења:

Првостепени суд је окривљеног ослободио од оптужбе да је извршио кривично дело из чл. 203. ст. 1. КЗ јер наведено дело за које је оптужен по Закону није кривично дело, наводећи у образложењу да је у време извршења кривичног дела важила одредба чл. 159. ст. 2. Закона о енергетици за које кривично дело је била запрећена казна затвора до једне године,

а с обзиром да су након доношења новог Закона о енергетици, радње које је окривљени предузео у време извршења кривичног дела декриминализоване, односно више не представљају кривично дело.

Временско важење Кривичног закона се цени у односу на кривично дело за које је окривљени оптужен, па како је окривљеном стављено на терет извршење кривичног дела крађа из чл. 203. ст. 1. КЗ у погледу којег није било измене Кривичног закона већ важе исте одредбе КЗ, како у време извршења кривичног дела тако и у време пресуђења, одлука првостепеног суда да окривљеног ослободи од оптужбе применом чл. 355. т. 1. ЗКП услед примене блажег Закона је потпуно нејасна и необразложена ваљаним разлозима о одлучним чињеницама.

(Пресуда Основног суда Ужице К 15/11 од 26. децембра 2011. и решење Апелационог суда у Крагујевцу Кж 726/12 од 22. фебруара 2012.)

КРИВИЧНО ДЕЛО ОМЕТАЊЕ ОВЛАШЋЕНИХ СЛУЖБЕНИХ ЛИЦА У ОБАВЉАЊУ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ ИЛИ ОДРЖАВАЊА ЈАВНОГ РЕДА И МИРА – чл. 23. ст. 1. ЗАКОНА О ЈАВНОМ РЕДУ И МИРУ

ОСТВАРЕНО ЈЕ БИЋЕ КРИВИЧНОГ ДЕЛА ОМЕТАЊЕ ОВЛАШЋЕНИХ СЛУЖБЕНИХ ЛИЦА У ОБАВЉАЊУ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ ИЛИ ОДРЖАВАЊА ЈАВНОГ РЕДА И МИРА ИЗ чл. 23. ст. 1. ЗАКОНА О ЈАВНОМ РЕДУ И МИРУ И АКО СУ ОШТЕЋЕНА ЛИЦА САОБРАЋАЈНИ ПОЛИЦАЈЦИ КОЈИ СУ КОНТРОЛИСАЛИ САОБРАЋАЈ.

Из образложења:

Неоснована је жалба окривљеног изјављена против пресуде првостепеног суда којом је оглашен кривим због кривичног дела из чл. 23. ст. 1. Закона о јавном реду и миру.

Из списа произилази да су оштећени критичном приликом у својству саобраћајних полицајаца зауставили возило окривљеног, тражили личну карту да би му утврдили идентитет, што је исти одбио, а потом их је вређао.

Како је радња кривичног дела из чл. 23. ст. 1. Закона о јавном реду и миру дата алтернативно и састоји се у вређању, злостављању... лица која обављају послове безбедности..., то су неосновани жалбени наводи окривљеног којим се указује да се у конкретном случају не ради о кривичном делу из чл. 23. Закона о јавном реду и миру јер су критичном приликом оштећени обављали послове контроле возача тј. безбедност саобраћаја, а

не послове јавне безбедности или одржавање јавног реда и мира, тако да недостаје објективни услов инкриминације.

Како службена радња представља радња коју предузима овлашћено службено лице у оквиру својих овлашћења, у обављању послова безбедности, то се под безбедношћу у смислу ближег објекта заштите, а сходно чл. 10. Закона о полицији разликује више објеката безбедности – државна, јавна, колективна, лична и др., док се безбедност грађана остварује предузимањем мера и активности на заштити живота, личне и имовинске сигурности грађана и то: како сузбијањем криминалитета и одржавањем јавног реда и мира, тако и одржавањем безбедности и контролом саобраћаја, што су у конкретном случају оштећени полицијски службеници управо и чинили.

(Пресуда Основног суда Ужице К 473/11 од 16. децембра 2011. и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Кж 327/12 од 5. марта 2012.)

КРИВИЧНО ДЕЛО УГРОЖАВАЊЕ СИГУРНОСТИ ИЗ чл. 138. ст. 1. КЗ

БИЋЕ КРИВИЧНОГ ДЕЛА УГРОЖАВАЊЕ СИГУРНОСТИ ИЗ чл. 138. ст. 1. КЗ НИЈЕ И НАМЕРА ОСТВАРЕЊА ПРЕТЊЕ ПРЕМА ОШТЕЋЕНОМ ЛИЦУ.

Из образложења:

Пресудом првостепеног суда окривљени је оглашен кривим због кривичног дела угрожавање сигурности из чл. 138 ст.1 КЗ.

Правилно је првостепени суд оценом изведених доказа извео закључак да је окривљени критичном приликом извршио предметно кривично дело јер је претњама „запалићу те, убићу те, нећу бирати средства, али ћу гледати да нико не види" угрозио сигурност оштећеног и тиме остварио сва законска обележја бића предметног кривичног дела.

Правилно је првостпени суд нашао да у овој кривичној ствари није одлучно да ли је окривљени имао намеру да оствари претњу или не, већ да је одлучно то што је та претња код оштећеног угрозила сигурност, па су стога наводи окривљеног, којима се позива да он није имао намеру да изврши убиство оштећеног, већ само да га уплаши, оцењени као неосновани, јер нису од значаја за одлучивање у овој кривично правној ствари.

(Пресуда Основног суда Ужице К 868/11 од 19. децембра 2011. и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Кж 929/12 од 8. марта 2012.)

КРИВИЧНО ДЕЛО НАСИЛНИЧКО ПОНАШАЊЕ – чл. 344. ст. 2. У ВЕЗИ СА ст. 1. И чл. 33. КЗ

АКО СЕ ВИШЕ ОКРИВЉЕНИХ ОГЛАСЕ КРИВИМ ЗБОГ КРИВИЧНОГ ДЕЛА НАСИЛНИЧКО ПОНАШАЊЕ ИЗ чл. 344. ст. 2. У ВЕЗИ СА ст. 1. и чл. 33. КЗ, ОНДА НЕ МОГУ ПОСТУПАТИ ИСТОВРЕМЕНО И У ГРУПИ И КАО САИЗВРШИОЦИ.

Из образложења:

Првостепени суд је у изреци побијане пресуде навео да су окривљени (тројица) критичном приликом у групи, а по претходно постигнутом договору дрским и безобзирним понашањем значајније угрозили спокојство грађана..., док у образложењу нема разлога о томе на који начин су окривљени деловали у групи тј. да ли су били у групи у смислу одредбе чл. 112. т. 22. КЗ. Дакле, у пресуди нема разлога о овој одлучној чињеници.

Такође, Апелациони суд налази да је изрека првостепене пресуде противречна сама себи јер првостепени суд окривљене оглашава кривим за поменуто кривично дело, у вези чл. 33. КЗ као саизвршиоце, па даље наводи да су кривично дело извршили у групи и као саизвршиоци. Другостепени суд налази да ако је кривично дело извршено у групи у смислу одредбе чл. 112. т. 22. КЗ, у таквој ситуацији окривљени не могу бити оглашени кривим као саизвршиоци у вези са чл. 33. КЗ.

(Пресуда Основног суда Ужице К 936/11 од 17. јануара 2012. и решење Апелационог суда у Крагујевцу Кж 926/12 од 8. марта 2012.)

КРИВИЧНО ДЕЛО НЕДОЗВОЉЕНА ПРОИЗВОДЊА, ДРЖАЊЕ, НОШЕЊЕ И ПРОМЕТ ОРУЖЈА И ЕКСПЛОЗИВНИХ МАТЕРИЈА ИЗ чл. 348. ст. 1. КЗ И ТРАЈНО КРИВИЧНО ДЕЛО

АКО ЈЕ У ПИТАЊУ ТРАЈНО КРИВИЧНО ДЕЛО, ВРЕМЕНСКО ВАЖЕЊЕ КРИВИЧНОГ ЗАКОНИКА ТРЕБА ЦЕНИТИ ПРЕМА ТРЕНУТКУ ПРЕСТАНКА ПРОТИВПРАВНЕ РАДЊЕ.

Из образложења:

На правилно утврђено чињенично стање првостепени суд је погрешно применио Закон када је нашао да се у радњама окривљеног стичу законска обележја кривичног дела недозвољено држање оружја и експлозивних материја из чл. 348. ст. 1. КЗ, због чега је Апелациони суд првостепену пресуду, по службеној дужности, преиначио у погледу правне оцене дела и окривљеног огласио кривим због кривичног дела недозво-

љена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја из чл. 348. ст. 1. КЗ (*Службени гласник РС*, бр. 72/09 од 3. септембра 2009), имајући у виду време извршења предметног кривичног дела.

По мишљењу Апелационог суда, када је у питању трајно кривично дело, временом његовог извршења треба сматрати време када је довршена радња извршења, јер тада престаје и противправно стање тако да је за решавање свих питања код којих се мора утврдити време извршења, меродаван престанак противправног стања. У конкретном случају противправно стање је престало 6. августа 2011. године када је од окривљеног одузето оружје, због чега је Апелациони суд одлучио као у изреци.

(Пресуда Основног суда Ужице К 811/11 од 26. децембра 2011. и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Кж 724/12 од 23. фебруара 2012.)

САГЛАСНОСТ ЗА ДОГРАДЊУ ОБЈЕКТА – чл. 185. ЗАКОНА О ПЛАНИРАЊУ И ИЗГРАДЊИ

АКО СУ СТРАНКЕ НА ОСНОВУ УГОВОРА О ЗАЈЕДНИЧКОЈ ИЗГРАДЊИ ОБЈЕКТА, ОБЈЕКАТ ИЗГРАДИЛИ, ПА СУ ТУЖИОЦИ ПОСТАЛИ ВЛАСНИЦИ ДЕЛА ОБЈЕКТА У ПРИЗЕМЉУ, А ТУЖЕНИК ВЛАСНИК ДЕЛА ОБЈЕКТА НА СПРАТУ, ТАДА ТУЖЕНИК НЕМА ОБАВЕЗУ ДА ДАЈЕ САГЛАСНОСТ ТУЖИОЦИМА ЗА ДОГРАДЊУ ЊИХОВОГ ДЕЛА ОБЈЕКТА.

Из образложења:

Како су тужиоци постали власници приземног дела објекта, који је ближе описан у изреци пресуде, а која пресуда је постала правноснажна, то на основу такве извршне исправе тужиоци могу у управном поступку то своје право остварити у складу са Законом о планирању и изградњи предвиђено у чл. 185. до чл. 200. и без давања сагласности туженог као сукорисника поменуте парцеле и објекта, јер је одредбом чл. 183. ст. 3. поменутог Закона предвиђено да ће се сматрати да је сувласник односно сукорисник на предметном земљишту дао сагласност за легализацију ако је знао или могао знати за доградњу предметног објекта, односно извођење радова, али се у време изградње томе није противио, па како је туженик знао за доградњу која је извршена и томе се није противио, то и није потребна изричита сагласност за легализацију предметног објекта од стране туженог као сукорисника поменуте парцеле због чега је пресуда првостепеног суда правилна а у делу којим је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се учини сагласност од стране туженика..., па ако не учини да ова пресуда замењује сагласност туженика потребну тужиоцима за доградњу постојећег објекта.

(Пресуда Основног суда Ужице – судска јединица Чајетина П 1243/11 од 13. октобра 2011. и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2/12 од 24. фебруара. 2012.)

ТЕРЕТ ДОКАЗИВАЊА – чл. 225. ЗПП

ОБАВЕЗА ЈЕ СТРАНКЕ ДА ПРУЖИ ДОКАЗЕ ЗА СВОЈЕ ТВРДЊЕ, А ШТО ЈЕ ОСНОВ ТУЖБЕНОГ ЗАХТЕВА, А У ПРОТИВНОМ ПОСТАВЉЕНИ ТУЖБЕНИ ЗАХТЕВ СЕ ИМА ОДБИТИ.

Из образложења:

Пресудом првостепеног суда одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да му туженик на име накнаде штете плати износ... као неоснован.

Из списа произилази да је тужилац тужбом тражио да му се од добити која је остварена коришћењем камиона са приколицом исплати наведени износ, тврдећи да тај износ представља износ који одговара његовом сувласничком уделу у камиону.

У тужби је предложио вештачење од стране вештака економске струке ради утврђивања висине добити, а када му је суд наложио да на име предујма исплати износ од..., он је одустао од извођења тог доказа, иако се тим доказом једино поуздано могла утврдити чињеница у погледу висине тужбеног захтева.

Тужилац је био у обавези да докаже чињенице на којима заснива свој захтев, да докаже да је управо наведени износ тај који одговара његовом сувласничком уделу, а како то није учинио, суд је правилно одбио тужбени захтев тужиоца, без обзира што тужена страна није оспорила основ тужбеног захтева.

(Пресуда Основног суда Ужице П 1208/10 од 22. новембра 2011. и пресуда Вишег суда у Ужицу Гж 82/12 од 22. фебруара 2012.)

ЗАСТАРЕЛОСТ ПОТРАЖИВАЊА – чл. 371. ЗАКОНА О ОБЛИГАЦИОНИМ ОДНОСИМА

АКО НЕ ПОСТОЈИ УГОВОРНИ ОДНОС ИЗМЕЂУ ТУЖИОЦА КАО ПРЕДУЗЕЋА – ИСПОРУЧИОЦА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ И ТУЖЕНИКА КАО КОРИСНИКА, ТАДА СЕ НЕ РАДИ О ДУГУ ЗА УТРОШЕНУ ЕЛЕКТРИЧНУ ЕНЕРГИЈУ, ПА СЕ ЗАСТАРЕЛОСТ ПОТРАЖИВАЊА ЦЕНИ ПРЕМА ОДРЕДБИ чл. 371. ЗОО.

Из образложења:

У конкретном случају, правни основ је правилно наведен у тужби. Због тога се основано у жалби указује да је првостепени суд погрешно закључио да је правни основ тужиочевог потраживања дуг за испоручену

електричну енергију, јер је неспорна чињеница да између странака није постојао закључен уговор о испоруци електричне енергије.

Правни основ тужиочевог потраживања је битан због оцене истакнутог приговора застарелости.

Због тога је и чињенично стање погрешно и непотпуно утврђено, а првостепени суд је погрешно применио материјално право када је у ситуацији када нема закљученог уговора о купопродаји електричне енергије, закључио да је основ потраживања дуг позивајући се на одредбу чл. 378. ст. 1. т. 1. ЗОО који се примењује за оцену приговора застарелости потраживања накнаде када између странака постоји уговорни однос.

Тужилац није вршио испоруку електричне енергије у конкретном случају туженику као своју уговорну обавезу која му даје право да потраживање накнаде за испоручену електричну енергију, које право, када је услуга извршена за потребе домаћинства, застарева за годину дана сходно чл. 378. ст. 1. ЗОО. Самовласно и незаконито коришћење електричне енергије ствара други правни основ потраживања па тада такво потраживање застарева у општем року застарелости предвиђено у чл. 371. ЗОО.

(Пресуда Основног суда Ужице П 182/10 од 10. маја 2011. и решење Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2317/11 од 21. фебруара 2012.)

КРИВИЧНО ДЕЛО НЕОВЛАШЋЕНА ПРОИЗВОДЊА И СТАВЉАЊЕ У ПРОМЕТ ОПОЈНИХ ДРОГА ИЗ чл. 246. ст. 1. КЗ

АКО СУД ОКРИВЉЕНОГ ОГЛАСИ КРИВИМ ЗБОГ КРИВИЧНОГ ДЕЛА НЕОВЛАШЋЕНА ПРОИЗВОДЊА И СТАВЉАЊЕ У ПРОМЕТ ОПОЈНИХ ДРОГА ИЗ чл. 246. ст. 1. КЗ ЈЕР ЈЕ НЕОВЛАШЋЕНО ПРЕНОСИО И ДРЖАО РАДИ ПРОДАЈЕ ОПОЈНУ ДРОГУ ХЕРОИН И АМФЕТАМИН, ОНДА У ОБРАЗЛОЖЕЊУ ТРЕБА ДА НАВЕДЕ РАЗЛОГЕ ЗАШТО НАЛАЗИ ДА ЈЕ ОПОЈНА ДРОГА БИЛА НАМЕЊЕНА ДАЉОЈ ПРОДАЈИ.

Из образложења:

Окривљени је у изреци првостепене пресуде оглашен кривим на начин како је наведено, а то да је неовлашћено преносио и држао ради продаје опојну дрогу хероин и опојну дрогу амфетамин, док се у образложењу пресуде у вези са опојном дрогом амфетамин наводи, да је окривљени признао да је тај пакетић купио од непознатог лица, да је део искористио за сопствене потребе, а остатак ставио на место где је пронађено и то је остало заборављено, као и да суд прихвата одбрану окривљеног да је наведену количину купио за своје потребе иако није раније користио ни ту ни друге врсте опојне дроге, јер се неспорно ради о мањој количини, па није утврђен мотив нити интерес окривљеног да прода ту врсту и ту

количину опојне дроге и како није утврђено да је иста била намењена продаји, суд је у сумњи у погледу одлучних чињеница одлучио у корист окривљеног односно да је наведену дрогу у наведеној количини набавио за своје потребе.

На поменути начин изрека пресуде је супротна образложењу.

(Пресуда Вишег суда у Чачку К 74/11 од 30. новембра 2011. и решење Апелационог суда у Крагујевцу Кж 780/12 од 19. марта 2012.)

ПОСТУПАК ИЗДАВАЊА ПЛАТНОГ НАЛОГА – чл. 453–454. ЗПП

АКО ЈЕ ПРВОСТЕПЕНИ СУД УСВОЈИО ПЛАТНИ НАЛОГ ТУЖИОЦА-ПОВЕРИОЦА, А ТУЖЕНИК-ДУЖНИК ИЗЈАВИ ПРИГОВОР, ТАДА СЕ ПРВЕНСТВЕНО МОРА ОДЛУЧИТИ О ПОСТАВЉЕНОМ ПРИГОВОРУ СХОДНО ОДРЕДБАМА ЗПП И гл. XXXII КОЈА ГОВОРИ О ПОСТУПКУ ИЗДАВАЊА ПЛАТНОГ НАЛОГА.

Из образложења:

Из списа произилази да је дужник изјавио приговор против решења првостепеног суда којим је усвојен платни налог, али о истом суд није одлучио, већ је донео ожалбену пресуду којом је усвојен тужбени захтев тужиоца.

У поступку пред првостепеним судом, дакле није одлучено о приговору дужника на платни налог, већ је само усвојен тужбени захтев тужиоца, па се основано изјављеном жалбом указује да постоје две судске одлуке поводом једне тужбе и двострука обавеза туженог. О томе је суд требао одлучити на основу одредбе чл. 458. ст. 4. ЗПП (да се у целини или делимично одржава на снази или се укида издати платни налог) јер је постојање платног налога којим је утврђено потраживање и туженик већ обавезан на исплату, сметња да се о исплати овог потраживања поново одлучује као о захтеву тужбе.

(Пресуда Основног суда Ужице П 2564/11 од 31. јануара 2012. и решење Вишег суда у Ужицу Гж 208/12 од 27. марта 2012.)

СВРХА МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ – чл. 78. КЗ

КАДА СЕ ОКРИВЉЕНИ ОГЛАСИ КРИВИМ ЗБОГ КРИВИЧНОГ ДЕЛА ФАСЛИФИКОВАЊЕ ИСПРАВЕ ИЗ чл. 355. ст. 2. У ВЕЗИ СА ст. 1. КЗ, ТАДА ИМА УСЛОВА ЗА ИЗРИЦАЊЕ МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ ОДУЗИМАЊЕ ПРЕДМЕТА ИЗ чл. 87. ст. 1. У ВЕЗИ СА чл. 78. КЗ.

Из образложења:

Пресудом другостепеног суда, преиначена је пресуда првостепеног суда у погледу кривичне санкције – мере безбедности, тако што се од окривљеног одузима фалсификовано лекарско уверење о здравственој способности...

Одбраном окривљеног и доказима изведеним на главном претресу несумњиво је утврђено у првостепеном поступку да је окривљени фалсификовао лекарско уверење о здравственој способности за управљање моторним возилом... на његово име и исто употребио за извршење кривичног дела фалсификовање исправе из чл. 355. ст. 2. у вези ст. 1. КЗ за које је оглашен кривим првостепеном пресудом на начин како је то наведено у изреци.

Код таквог стања ствари, у циљу отклањања услова који могу бити од утицаја да окривљени убудуће врши кривична дела, односно да неодузимањем предметног лекарског уверења буде у могућности да исто поновно употреби, по налажењу Апелационог суда, неопходно је окривљеном изрећи наведену меру безбедности, због чега је уважавањем жалбе ОЈТ, преиначена првостепена пресуда тако да се окривљеном изриче мера безбедности наведена у изреци налазећи да ће са истом у оквиру опште сврхе кривичних санкција из чл. 4. КЗ бити остварена и сврха мере безбедности из чл. 78. КЗ.

(Пресуда Основног суда у Чачку К 1040/11 од 16. новембра 2011. и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Кж 779/12 од 9. марта 2012.)

САДРЖИНА ПРЕСУДЕ – чл. 356. ст. 1. т. 7. ЗКП

СТОЈИ ЧИЊЕНИЦА НА КОЈУ СЕ УКАЗУЈЕ У ЖАЛБАМА, ДА СХОДНО ОДРЕДБИ чл. 356. ст. 1. т. 7. ЗКП, ПРЕСУДА КОЈОМ СЕ ОКРИВЉЕНИ ОГЛАШАВА КРИВИМ, МОРА САДРЖАТИ И ОДЛУКУ О ИСТАКНУТОМ ИМОВИНСКО-ПРАВНОМ ЗАХТЕВУ И ДА СЕ ТАКАВ ПРОПУСТ У ИЗВОРНИКУ И ПИСМЕНО ИЗРАЂЕНОЈ ПРЕСУДИ НЕ МОЖЕ ИСПРАВЉАТИ ПОСЕБНИМ РЕШЕЊЕМ.

Међутим, имајући у виду да имовинско-правни захтев представља споредни захтев у кривичном поступку, који као такав није од утицаја на суштинско решавање ствари, а оштећени своје право на накнаду штете може да оствари накнадно и у парничном поступку, то је оцена апелационог суда, да учињени пропуст у конкретном случају не представља такав недостатак који би био од утицаја на укидање првостепене пресуде.

(Пресуда Основног суда у Чачку К 172/11 од 9. децембра 2011. и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Кж 1113/12 од 14. марта 2012.)

НАЛАЗ И МИШЉЕЊЕ И ЗАКЛЕТВА ВЕШТАКА – чл. 117. ЗКП

АКО ЈЕ У ПИТАЊУ СТАЛНИ СУДСКИ ВЕШТАК, НЕ МОРА ГА СУД ПОЗВАТИ НА ГЛАВНИ ПРЕТРЕС ДА БИ ПОЛОЖИО ЗАКЛЕТВУ.

Из образложења:

У жалби се наводи да је првостепени суд извео доказ вештачења посредством вештака саобраћајне струке, а да пре тога није позвао вештака да положи заклетву у смислу чл. 330. ЗКП, нити је истог позвао на главни претрес да положи заклетву, а како је пресуду засновао на налазу и мишљењу вештака, био је у обавези да то учини у смислу одредбе чл. 117. ЗКП па у том делу је учињена битна повреда одредаба кривичног поступка с обзиром да вештак није саслушан на главном претресу па је угрожено начело непосредности доказа о кривичном поступку.

Међутим, из списа произилази да су на главном претресу дана... бранилац и окривљени се сагласили да се прочита налаз и мишљење вештака саобраћајне струке и да се исти непосредно не изјашњава на главном претресу, а с обзиром да је налаз дат од стране вештака који је ангажован у Бироу за вештачење из области саобраћаја и машинства... а самим тим се ради о сталнопостављеном и заклетом судском вештаку, то у смислу чл. 117. ст. 2. ЗКП он није дужан да пре вештачења положи заклетву, те је супротан жалбени навод браниоца окривљеног оцењен као неоснован.

(Пресуда Основног суда у Чачку К 482/11 од 6. октобра 2011. и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Кж 1051/12 од 13. марта 2012.)

Приредио
Драган У. Калаба,
заменик вишег јавног тужиоца у Чачку

SA SEDNICE UPRAVNOG ODBORA
održane 01. 02. 2013. godine

1. TOMIĆ ŽELJENA (JMBG:2408984885004), diplomirani pravnik, rođena 24. 08. 1984. godine UPISUJE SE 01. 02. 2013. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Novom Sadu, Sremska 4/I.

2. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika TOMIĆ ŽELJENA, advokatski pripravnik kod Šunjka Tomislava, advokata u Novom Sadu, sa danom 31. 01. 2013. godine zbog upisa u Imenik advokata ove Komore.

3. VOLAR DANIJEL (JMBG:1807986890003), diplomirani pravnik, rođen 18. 07. 1986. godine UPISUJE SE 01. 02. 2013. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Hrtkovcima, Školska 34.

4. RADOJEVIĆ NEBOJŠA (JMBG:1504982850004), diplomirani pravnik, rođen 15. 04. 1982. godine UPISUJE SE 01. 02. 2013. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Zrenjaninu, Đure Jakšića 12a.

5. PRIJIĆ BILJANA (JMBG:2905960855027), diplomirani pravnik, rođena 29. 05. 1960. godine UPISUJE SE 01. 02. 2013. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Zrenjaninu, Đure Jakšića 1.

6. ŠOĆ MIRKO (JMBG:1107973840013), diplomirani pravnik, rođen 11. 07. 1973. godine UPISUJE SE 01. 02. 2013. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Kikindi, Kralja Petra Prvog 41.

7. NASTASIĆ BILJANA (JMBG:1709961815013), diplomirani pravnik, rođena 17. 09. 1961. godine UPISUJE SE 01. 02. 2013. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Somboru, Kneza Miloša 23, stan 6.

8. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu NIKOLIĆ MAKSIMOVIĆ ZORANA, rođena 15. 02. 1987. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Rakić Željka, advokata u Novom Sadu, dana 01. 02. 2013. godine, u trajanju od dve godine.

9. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu VUJADIN JELENA, rođena 19. 03. 1989. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Marović Željka, advokata u Novom Sadu, dana 01. 02. 2013. godine, u trajanju od dve godine.

10. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu SRDIĆ ANDREA, rođena 26. 06. 1985. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Golubović Svetlane, advokata u Novom Sadu, dana 01. 02. 2013. godine, u trajanju od dve godine.

11. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu KOVAČEVIĆ ALEKSANDAR, rođen 20. 07. 1988. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Božić Zorana, advokata u Novom Sadu, dana 01. 02. 2013. godine, u trajanju od dve godine.

12. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu KOVAČEVIĆ IVANA, rođena 10. 04. 1987. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Kovačević Jovice, advokata u Rumi, dana 01. 02. 2013. godine, u trajanju od dve godine.

13. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu PRIJIĆ DUŠAN, rođen 25. 10. 1989. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Prijić Biljane, advokata u Zrenjaninu, dana 01. 02. 2013. godine, u trajanju od dve godine.

14. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu MARKEZ SRĐAN, rođen 07. 04. 1979. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Jarkovački Miletić Ivane, advokata u Pančevu, dana 01. 02. 2013. godine, u trajanju od dve godine.

15. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu MILJANOVIĆ TRIFKO, rođen 30. 12. 1981. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Anđelić Darinke, advokata u Čantaviru, dana 01. 02. 2013. godine, u trajanju od dve godine.

16. BRIŠE SE iz Imenika advokata Advokatske komore Vojvodine LAKOVIĆ MILORAD, advokat u Novom Sadu sa danom 03. 01. 2013. godine, usled smrti.

− Subotin Milan, advokat u Novom Sadu, postavlja se za preuzimatelja advokatske kancelarije.

17. BRIŠE SE iz Imenika advokata Advokatske komore Vojvodine MILIVOJEV ČUPIĆ VIDOSAVA, advokat u Novom Sadu sa danom 16. 01. 2013. godine, usled smrti.

− Kitanović Bašić Branislava, advokat u Novom Sadu, postavlja se za preuzimatelja advokatske kancelarije.

18. BRIŠE SE iz Imenika advokata Advokatske komore Vojvodine FILIPOV ĐURA, advokat u Pančevu sa danom 31. 12. 2012. godine, radi penzionisanja.

− Filipov Zoran, advokat u Pančevu, postavlja se za preuzimatelja advokatske kancelarije.

− Imenovani zadržava članstvo u Posmrtnom fondu AK Vojvodine i nakon brisanja.

19. BRIŠE SE iz Imenika advokata Advokatske komore Vojvodine GAJIĆ TOMISLAV, advokat u Bačkom Petrovom Selu sa danom 31. 01. 2013. godine, radi penzionisanja.

− Smieško Zoltan, advokat u Bečeju, postavlja se za preuzimatelja advokatske kancelarije.

− Imenovani zadržava članstvo u Posmrtnom fondu AK Vojvodine i nakon brisanja.

20. BRIŠE SE iz Imenika advokata Advokatske komore Vojvodine BOGOSAVLJEVIĆ JOVAN, advokat u Sremskoj Mitrovici sa danom 31. 12. 2012. godine, radi penzionisanja.

− Roljić Jovo, advokat u Sremskoj Mitrovici, postavlja se za preuzimatelja advokatske kancelarije.

21. BRIŠE SE iz Imenika advokata Advokatske komore Vojvodine ČAVLIN MIHAJLO, advokat u Novom Sadu sa danom 31. 01. 2013. godine, na lični zahtev.

− Barišić Žarko, advokat u Novom Sadu, postavlja se za preuzimatelja advokatske kancelarije.

22. BRIŠE SE iz Imenika advokata Advokatske komore Vojvodine BANJANIN MIRKO, advokat u Somboru sa danom 21. 01. 2013. godine, usled smrti.

− Kardum Marija, advokat u Somboru, postavlja se za preuzimatelja advokatske kancelarije.

23. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine VJEŠTICA MARIJA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Vještica Magdolne, advokata u Novom Sadu, sa danom 21. 01. 2013. godine.

24. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine BURIĆ ANA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Anđelić Stevana, advokata u Novom Sadu, sa danom 31. 12. 2012. godine.

25. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine JOVANAC DUŠICA, advokatski pripravnik u Opovu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Jasić Rodoljuba, advokata u Opovu, sa danom 24. 01. 2013. godine.

26. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine MASLOVARIĆ MIRKO (principal ZARIĆ DRAGAN, Sombor sa danom 04. 01. 2013. godine zbog isteka advokatsko-pripravničke vežbe.

27. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine MILETIĆ BOJAN (principal JARKOVAČKI MILETIĆ IVANA), Pančevo sa danom 04. 01. 2013. godine zbog isteka advokatsko-pripravničke vežbe.

28. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine DANGUBIĆ NATALIJA (principal STANIVUKOVIĆ GORAN), Novi Sad sa danom 04. 01. 2013. godine zbog isteka advokatsko-pripravničke vežbe.

29. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine MILJUŠ NEMANJA (principal SPASOJEVIĆ IVANČIĆ DEJANA), Novi Sad sa danom 04. 01. 2013. godine zbog isteka advokatsko-pripravničke vežbe.

30. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine ŠEĆEROV VLADIMIR (principal ŠEĆEROV MIOMIR), Novi Sad sa danom 04. 01. 2013. godine zbog isteka advokatsko-pripravničke vežbe.

31. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine RAONIĆ STRAHINJA (principal KOJIĆ ZORAN), Novi Sad sa danom 04. 01. 2013. godine zbog isteka advokatsko-pripravničke vežbe.

32. UZIMA SE NA ZNANJE da RAJAČIĆ JELENI, advokatu u Novom Sadu, privremeno prestaje pravo na bavljenje advokaturom zbog porodiljskog odsustva i odsustva radi nege deteta, od 25. 12. 2012. do 24. 12. 2013. godine.

− Rajačić Saša, advokat u Novom Sadu, određuje se za privremenog zamenika.

33. UZIMA SE NA ZNANJE da ZDRAVKOVIĆ ŽELJKI, advokatu u Novom Sadu, privremeno prestaje pravo na bavljenje advokaturom zbog porodiljskog odsustva i odsustva radi nege deteta, od 15. 01. 2013. do 14. 01. 2014. godine.

− Antić Živka, advokat u Novom Sadu, određuje se za privremenog zamenika.

34. UZIMA SE NA ZNANJE da BELJIN SVETLANI, advokatu u Novom Sadu, privremeno prestaje pravo na bavljenje advokaturom zbog bolovanja, počev od 08. 01. 2013. godine.

– Šoštarić Dušica, advokat u Novom Sadu, određuje se za privremenog zamenika.

35. UZIMA SE NA ZNANJE da SUBOTIĆ MARINI, advokatu u Zrenjaninu, privremeno prestaje pravo na bavljenje advokaturom zbog bolovanja, počev od 26. 12. 2012. godine.

– Mandić Goran, advokat u Zrenjaninu, određuje se za privremenog zamenika.

36. UZIMA SE NA ZNANJE da RAKOVIĆ BRANETU, advokatu u Novom Sadu, privremeno prestaje pravo na bavljenje advokaturom zbog postavljenja za v. d. načelnika Gradske uprave za urbanizam i stambene poslove Novog Sada, počev od 11. 10. 2012. godine, dok traje ova funkcija.

– Koprić Dejan, advokat u Novom Sadu, određuje se za privremenog zamenika.

37. UZIMA SE na znanje da je TRABAK EDITA, advokat u Bačkoj Palanci, nastavila sa radom dana 12. 02. 2013. godine, nakon što joj je privremeno bilo prestalo pravo na bavljenje advokaturom zbog bolovanja.

– Jović Nikola, advokat u Bačkoj Palanci, razrešava se dužnosti privremenog zamenika.

38. UZIMA SE NA ZNANJE da je BEŠLIN JELENA, advokat u Vršcu, nastavila sa radom dana 28. 12. 2012. godine, nakon što joj je privremeno bilo prestalo pravo na bavljenje advokaturom zbog bolovanja.

– Patrić Bojan, advokat u Vršcu, razrešava se dužnosti privremenog zamenika.

39. UZIMA SE NA ZNANJE da je Pantić Biljana, advokat u Novom Sadu, promenila prezime, koje sada glasi Pantić Pilja.

40. UZIMA SE NA ZNANJE da je Marjanović Jelena, advokat u Novom Sadu, promenila prezime, koje sada glasi Ević.

41. UZIMA SE NA ZNANJE da je Stanković Snežana, advokat u Pančevu, promenila prezime, koje sada glasi Jukić.

42. UZIMA SE NA ZNANJE da je GALUS L. ILDIKO, advokatski pripravnik u Bačkom Petrovom Selu, prekinula advokatsko-pripravničku vežbu kod Gajić Tomislava, advokata u Bačkom Petrovom Selu, dana 31. 01. 2013. godine, te da istu nastavlja kod Smieško Zoltana, advokata u Bečeju, dana 01. 02. 2013. godine.

43. UZIMA SE NA ZNANJE da se POPOVIĆ MARIJA, advokat u Novom Sadu, određuje za privremenog zamenika Mušicki Doroteji, advokatu u Novom Sadu, dok traje njen privremeni prestanak prava na obavljanje advokatske delatnosti zbog bolesti.

44. UZIMA SE NA ZNANJE da je ROSIĆ MIROSLAV, advokatski pripravnik u Novom Sadu, prekinuo advokatsko-pripravničku vežbu kod Todorović Miloša, advokata u Novom Sadu dana 01. 02. 2013. godine, te da istu nastavlja kod Vučković Vuka, advokata u Novom Sadu, dana 02. 02. 2013. godine.

45. UZIMA SE NA ZNANJE da je ZELENOVIĆ ALEKSA, advokat u Novom Sadu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Narodnog fronta 10, počev od 01. 01. 2013. godine.

46. UZIMA SE NA ZNANJE da je MUŠICKI PAVLE, advokat u Novom Sadu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Trg Ferenca Fehera 4, počev od 01. 01. 2013. godine.

47. UZIMA SE NA ZNANJE da je KARADAREVIĆ GORAN, advokat u Novom Sadu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Radnička 12/2, počev od 22. 01. 2013. godine.

48. UZIMA SE NA ZNANJE da je KARADAREVIĆ SANJA, advokat u Novom Sadu, preselila svoju advokatsku kancelariju na adresu Radnička 12/2, počev od 22. 01. 2013. godine.

49. UZIMA SE NA ZNANJE da je BRKLJAČ VLADIMIR, advokat u Novom Sadu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Bulevar oslobođenja 92, počev od 01. 01. 2013. godine.

50. UZIMA SE NA ZNANJE da je SARAVOLAC SRĐAN, advokat u Zrenjaninu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Nemanjina 4, počev od 01. 01. 2013. godine.

51. UZIMA SE NA ZNANJE da je PILIPOVIĆ ĐURICA, advokat u Novom Sadu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Radnička 31a, počev od 01. 02. 2013. godine.

52. UZIMA SE NA ZNANJE da je VIGNJEVIĆ STEVAN, advokat u Novom Sadu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Radnička 31a, počev od 01. 02. 2013. godine.

53. UZIMA SE NA ZNANJE da je STOILJKOVSKI VLADIMIR, advokat u Zrenjaninu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Gimnazijska 5/I, počev od 01. 02. 2013. godine.

Upravni odbor

Уређивачки одбор *Гласника* моли сараднике да текстове за објављивање достављају уз уважавање следећих сугестија:

− примерак рада доставити одштампан и потписан;
− по могућности, доставити рад и електронском поштом (*panonija@eunet.rs*) или на дискети;
− фусноте писати у дну одговарајуће странице;
− у библиографским подацима за књиге уз уобичајене податке обавезно навести и издавача;
− уз чланке доставити резиме и кључне речи;
− пожељно је доставити и превод резимеа на енглески, немачки или француски језик.

ГЛАСНИК
АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ

Излази 12 пута годишње
у месечним свескама.

Оснивач, власник и издавач: Адвокатска комора Војводине.
Годишња претплата: за земљу 10.000,00 дин.,
за иностранство 110 евра.
(Текући рачун број 340-1482-43 са назнаком „за Гласник”)

Овај број је закључен 7. фебруара 2013. године.

Тираж: 2.000 примерака

Према мишљењу Секретаријата за информације
Републике Србије бр. 413-01-412/91-01
од 11. априла 1991. године на ову публикацију плаћа се
основни порез на промет по Тарифном броју 8. став 1. тачка 1.
алинеја 10. Тарифе основног пореза на промет.

Компјутерски слог: *Татјана Божић*, Нови Сад

Штампа: OFFSET PRINT, Нови Сад
2013.